

Lakiosasto

18.11.1998

Työeläkelaitoksille

SUOMEN JA CHILEN VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUS

Hallituksen esitys Eduskunnalle Chilen kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Sopimus on allekirjoitettu 7.3.1997.

Sopimuksessa on määräykset mm. työeläkkeen maksamisesta Chileen ja kolmansiin valtioihin (5 artikla), Chilen vakuutuskausien ottamisesta huomioon työttömyys- ja osa-aikaeläkkeen sekä tulevan ajan viiden vuoden työskentely- tai asumisvaatimusta varten (13 artikla) sekä työntekijään sovellettavan lainsäädännön valintaa koskevat määräykset (6 - 9 artikla). Lähetettyjä työntekijöitä koskeva määräaika on kolme vuotta.

Voimaantulo

Kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännössään sosiaaliturvasopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset, sopimus tulee voimaan ilmoituskuukautta seuraavan kolmannen kuukauden alusta.

Laki sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä on tarkoitus saattaa voimaan asetuksella samana ajankohtana kuin sopimus.

Sopimuksen soveltamista koskeva yleiskirje lähetetään myöhemmin. Siinä selvitetään sopimuksen sisältöä, sen toimeenpääntöön liittyviä käytännön kysymyksiä sekä Chilen eläkejärjestelmiä.

Suomen- ja ruotsinkielinen hallituksen esitys sekä suomen-, ruotsin ja espanjankielinen sopimusteksti ovat liitteenä.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Riitta Korpiluoma

**Hallituksen esitys Eduskunnalle Chilen kanssa tehdyn
sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Chilen välisen sosiaaliturvasopimuksen. Sopimus on allekirjoitettu maaliskuussa 1997. Sopimuksessa on määräykset eläkkeistä ja eläkeläisten sairaanhoidosta.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta kolmantena seuraavan kuukauden ensimmäisenä

päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä perustuslailliset ja oikeudelliset vaatimukset, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen voimaantulolle.

Esitykseen liittyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Chile teki aloitteen Suomen ja Chilen välisen sosiaaliturvasopimuksen solmimisesta vuonna 1996. Chilellä oli vuonna 1990 kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus vain Espanjan ja Argentiinan kanssa. Sen jälkeen Chile on aktiivisesti neuvotellut kahdenvälisistä sosiaaliturvasopimuksista. Chilen kanssa sopimuksen ovat tehneet muun muassa Ruotsi, Norja ja Tanska.

Chile on Suomen toiseksi tärkein vientimaa Etelä-Amerikassa ja suomalaisilla yrityksillä on tytäryhtiöitä Chilessä. Suomalaisyriyten sijoitusten perusteella Suomi on neljänneksi suurin ulkomainen sijoittaja Chilessä.

Chilessä asuu noin 130 Suomen kansalaista, joista osa on suomalaisten yritysten lähettämiä työntekijöitä perheenjäsenineen. Tällä hetkeellä Suomessa asuu 107 Chilen kansalaista. Vuosina 1973—1977 Chilestä saapui Suomeen 182 pakolaista. Arvioiden mukaan 1980-luvun puoleenväliin mennessä heistä noin puolet oli palannut Chileen. Muuttoliikettä Suomen ja Chilen välillä on edelleen jonkin verran.

Tarvetta sosiaaliturvasopimuksen tekemiseen Chilen kanssa on sen vuoksi, että Chilen ja Suomen sosiaaliturvajärjestelmissä on ulkomaalaisia koskevia rajoituksia.

Suomen ja Chilen kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus koskee pääasiassa eläkkeitä. Sopimuksen perusteella toisen sopimuspuolen alueella asuville henkilöille voidaan myöntää ja maksaa eläkkeitä. Sopimuksessa on myös määryksiä lähetetyistä työntekijöistä ja heidän perheenjäsenistään.

Chilen lakisäateinen eläketurva on siirtymävaiheessa, jonka aikana ovat voimassa uusi vuonna 1981 voimaan tullut yksilöisiin säästöpääomiin perustuva eläkejärjestelmä ja sitä edeltänyt vanha järjestelmä, joka perustuu ammattialoittaisiin eläkejärjestelmiin. Eläkkeitä ei makseta ulkomaille ilman sosiaaliturvasopimusta.

Vuoden 1982 jälkeen työelämään tulleille uuteen järjestelmään liittyminen on pakollista. Yrittäjät voivat liittyä uuteen järjestelmään vapaaehtoisesti. Vanhan järjestelmän piirissä olevat voivat valita, liittyvätkö uuteen vai pysyvätkö vanhan järjestelmän piirissä.

Vuonna 1996 uuteen järjestelmään kuului noin viisi miljoonaa työntekijää ja vanhaan järjestelmään noin 300 000 työntekijää. Eläkkeensaajista 900 000 sai vuonna 1996 eläkkeen vanhasta järjestelmästä ja 200 000 uudesta järjestelmästä.

Työntekijät rahoittavat itse uuden järjestelmän mukaiset eläkkeensä. Pakollinen vanhuuseläkemaksu on kymmenen prosenttia palkasta määrättyyn enimmäismäärään asti. Suurempia maksuja työntekijä voi maksaa vapaaehtoisesti ja näin parantaa eläketurvaansa.

Vakuutusmaksuilla ja niiden tuotolla kartoitetaan työntekijän henkilökohtaista eläketiliä. Eläkkeen suuruus riippuu maksetuista vakuutusmaksuista ja niiden sijoittamisesta saadusta tuotosta. Eläkkeelle siirryttyään työntekijä voi nostaa eläkettä suoraan tililtään, ostaa tilille karttuneilla varoilla elinkoron vakuutusyhtiöstä tai yhdistää nämä vaihtoehdot.

Järjestelmän hallinnosta ja varojen sijoittamisesta vastaavat yksityiset eläkekassat. Kassojen reaalituottovaatimus on neljä prosenttia. Hallintokulujaan varten ne perivät jäseniltä palvelumaksun. Henkilöt voivat puolestaan itse valita eläkekassan, jonka jäseneksi haluavat. Jäsenyyden voi halutessaan vaihtaa eläkekassasta toiseen.

Yksityisten eläkekassojen valvonnasta vastaa julkinen elin. Valvonnan kohteena ovat sekä vakuutettujen työntekijöiden tilit että eläkekassan taloudellinen toiminta. Eläkevarojen sijoitustoiminnasta on säädetty laissa.

Yleinen vanhuuseläkeikä on miehillä 65 ja naisilla 60 vuotta. Eläkkeen voi myös ottaa varhennettuna, jos eläkepääomaa on karttunut määrätty vähimmäismäärä. Eläkkeen ottamista voi myös vapaasti myöhentää.

Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen vakuutusmaksu on keskimäärin kolme prosenttia palkasta. Työntekijä maksaa vakuutusmaksun itse. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää täytenä tai osaeläkkeenä. Täysi eläke myönnetään, jos työkyky on alentunut vähintään kahdella kolmanneksella, ja osaeläke, jos työkyky on alentunut yli puolella, mutta vähemmän kuin kahdella kolmanneksella. Täysi eläke on 70 prosenttia ja osaeläke 50 prosenttia työkyvyttömyyttä edeltäneiden kymmenen vuoden keskipalkasta. Jos

vakuutusaikaa on vähemmän kuin kymmenen vuotta, lasketaan eläke koko vakuutusajan keskipalkasta.

Perhe-eläke maksetaan naisleskelle, työkyvyttömälle miesleskelle ja edunjättäjän alle 18-vuotiaalle lapselle. Eläkettä maksetaan myös edunjättäjän lapsen äidille, vaikka tämä ei olisi ollut naimisissa edunjättäjän kanssa. Eläkettä voidaan maksaa myös edunjättäjän vanhemmille, jos edunjättäjä vastasi heidän elatuksestaan. Leskeneläke on 50 prosenttia edunjättäjän työkyvyttömyyseläkkeen määrästä, jos myös lapsille maksetaan eläkettä. Lapseneläke on 15 prosenttia edunjättäjän työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

Valtio takaa kaikille uuteen järjestelmään kuuluville vähimmäiseläkkeen. Eläke on suuruudeltaan noin 25 prosenttia maan keskipalkasta. Vähimmäiseläke maksetaan siltä osin kuin karttunut eläke muuten jäisi sitä pienemmäksi. Tällä hetkellä vähimmäiseläke on 125 Yhdysvaltain dollaria eli noin 600 markkaa kuukaudessa. Vähimmäismääräisen vanhuuseläkkeen saamiseksi vakuutetun on täytynyt maksaa maksuja järjestelmään 20 vuoden ajan. Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen vähimmäismäärän saamiseksi riittää, että maksuja on maksettu kymmenen vuotta.

Vanhojen eläkejärjestelmien hallinnosta vastaa nykyisin keskitetysti sosiaaliturvalaitos Instituto de Normalización Previsional (INP). Työntekijän vanhuuseläkkeen tavoitetaso on enimmillään 70 prosenttia viiden viimeisen vuoden keskiansiosta 30 vakuutusvuoden jälkeen. Eläkeikä on miehillä 65 ja naisilla 60 vuotta. Eläkkeen saamiseksi edellytetään vähintään kymmenen vuoden vakuutusmaksuaikaa. Järjestelmistä maksetaan myös työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Eläkkeet rahoitetaan työntekijämaksuin. Koska valtaosa vakuutetuista on siirtynyt uuteen järjestelmään, joutuu valtio kuitenkin nykyisin rahoittamaan suurimman osan maksussa olevista eläkkeistä.

Työntekijät maksavat palkastaan seitsemän

prosenttia sairaanhoitomaksua. Sairaanhoitoa ylläpidetään sekä julkisessa että yksityisessä järjestelmässä. Henkilö voi valita kumpaankin järjestelmään haluaa maksaa maksuja. Chilestä eläkettä saavilla eläkeläisillä on oikeus Chilen sairaanhoitoetuuksiin. Myös eläkeläiset maksavat sairaanhoitomaksua.

2. Taloudelliset vaikutukset

Vuonna 1997 Chilessä asuville eläkkeensaajille maksettiin 16 työeläkettä yhteismäärältään 654 000 markkaa. Useimmat näistä eläkkeensaajista ovat Suomen kansalaisia, joille työeläke maksetaan rajoituksetta ulkomaille myös ilman sosiaaliturvasopimusta. Sopimus lisännee jonkin verran työeläkejärjestelmän kustannuksia, koska eläke voidaan maksaa sopimuksen perusteella Chileen Suomessa työskennelleille muulle kuin Suomen kansalaiselle ilman Eläketurvakeskuksen lupaa.

Chileen maksettiin vuonna 1997 kansaneläkettä kuudelle eläkkeensaajalle yhteismäärältään 93 000 markkaa. Sopimuksesta aiheutuvat lisäkustannukset kansaneläkejärjestelmälle jäävät vähäisiksi, kun otetaan huomioon Suomen ja Chilen välillä liikkuvien henkilöiden määrä sekä työeläkkeen ja ulkomailta saadun eläkkeen kansaneläkettä vähentävä vaikutus.

Sopimuksen johdosta eläkeläisten sairaanhoitoetuksista ei aiheudu lisää kustannuksia, koska Suomessa asuvilla eläkeläisillä on oikeus sairaanhoitoetuuksiin myös kansallisen lainsäädännön perusteella.

3. Asian valmistelu

Ehdotusta on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelussa on käytetty sosiaalivakuutuslaitosten asiantuntija-apua.

Sopimusneuvottelut aloitettiin vuonna 1996. Sopimustekstistä sovittiin lopullisesti kirjeenvaihdolla helmikuussa 1997 ja sopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 1997.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Chilen kanssa tehdyn sopimuksen sisältö

Sopimus on jaettu viiteen osaan, joista ensimmäinen käsittää yleiset määräykset (1—5 artiklat). Toisessa osassa ovat sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat määräykset (6—10 artiklat). Kolmannessa osassa ovat erityismääräykset, jotka koskevat eri etuusryhmiä (11—15 artiklat). Neljännen osan erinäiset määräykset (16—25 artiklat) koskevat sopimuksen toimeenpanoon ja soveltamiseen liittyviä asioita. Sopimuksen viidennessä osassa ovat siirtymä- ja loppumääräykset (26—28 artiklat).

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet.

2 artikla. Artiklassa määrätään kummankin sopimuspuolen osalta lainsäädäntö, johon sopimusta sovelletaan. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat vastavuoroisesti eläkkeet. Lisäksi määrätään eläkeläisten oikeudesta sairaanhoitoetuksiin. Suomen osalta sopimus koskee kansaneläkejärjestelmää, työeläkejärjestelmää, eläkeläisten sairaanhoitoetuksia sekä työnantajan kansaneläkemaksua. Chilen osalta sopimusta sovelletaan sekä uutta että vanhaa vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkejärjestelmää koskevaan lainsäädäntöön sekä lisäksi eläkeläisten sairaanhoitoetuksia koskevaan lainsäädäntöön.

3 artikla. Artiklassa määrätään henkilöpiiri, johon sopimusta sovelletaan. Sopimusta sovelletaan henkilöihin, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet 2 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön piiriin sekä henkilöihin, jotka ovat näiden perheenjäseniä tai edunsaajia.

4 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimuspuolten kansalaisia, pakolaisia ja valtiottomia henkilöitä sekä henkilöitä, jotka johtavat oikeutensa edellä mainituista henkilöistä, kohdellaan yhdenvertaisesti, kun on kysymys Suomen tai Chilen lainsäädännön mukaisia etuuksia koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista.

5 artikla. Artiklassa määrätään eläkkeinä myönnettyjen rahasuoritusten maksamisesta ulkomaille. Niiden maksamista ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa sen vuoksi, että etuudensaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella. Myös kolmannessa valtiossa asuville sopimuspuolten kansalaisille

maksetaan eläkkeitä, jos eläkkeen maksavalla sopimuspuolella on kolmannen valtion kanssa sosiaaliturvasopimus tai vastaava järjestely.

Näistä periaatteista on kuitenkin poikkeuksia. Esimerkiksi sopimuksen 12 artiklassa määrätään, että sopimuksen perusteella kansaneläkettä ja perhe-eläkelain mukaista eläkettä voidaan maksaa vain Suomessa tai Chilessä asuville Suomen tai Chilen kansalaisille.

Artiklan 3 kappaleen mukaan Suomen työttömyyseläkettä, osa-aikaeläkettä ja eläkkeensaajien asumistukea ei makseta ulkomaille.

6 artikla. Artiklassa määrätään, että henkilö kuuluu sen maan lainsäädännön piiriin, jossa hän työskentelee tai toimii yrittäjänä. Kun on kysymys sosiaaliturvaetuksista, joiden saamiseksi ei edellytetä työskentelyä, henkilö kuuluu asuinvaltion lainsäädännön piiriin.

7 artikla. Artiklassa määrätään poikkeuksista 6 artiklan mukaiseen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevaan pääsääntöön. Työntekijä, joka lähetetään tilapäisesti työskentelemään toisen sopimuspuolen alueelle, voi pysyä lähtömaan sosiaaliturvajärjestelmän piirissä enintään kolme vuotta. Esimerkiksi suomalainen työntekijä voidaan lähettää työhön chileläiseen emo-, tytär tai sisaryhtiöön ilman poikkeuslupamenettelyä. Jos tilapäinen työskentely jatkuu kauemmin kuin kolme vuotta, voivat sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden valtuuttamat toimielimet 8 artiklan perusteella sopia, että työntekijä edelleen kuuluu lähtömaan lainsäädännön alaisuuteen.

Artiklan 2 kappaleen mukaan merimiesten sosiaaliturva määräytyy sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, kumman sopimuspuolen lippua alus käyttää.

Artiklan 3 kappaleessa määrätään diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston henkilökunnan sosiaaliturvan määräytymisestä. Artiklan määräysten mukaisesti diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston jäsenet kuuluvat lähettäjamaan lainsäädännön piiriin. Diplomaattiedustuston niin sanottu paikalta palkattu hallinnollinen ja tekninen henkilökunta sekä palveluskunta samoin kuin konsuliviranomaisen toimihenkilöt ja palveluskunta sen sijaan kuuluvat ase-

mamaan sosiaaliturvan piiriin. Heillä on kuitenkin halutessaan mahdollisuus kuuden kuukauden kuluessa työskentelyn alkamisesta valita myös lähettäjämään sosiaaliturvalainsäädännön piiriin kuuluminen edellyttäen, että he ovat lähettäjämään kansalaisia.

Sopimuspuolen toisen sopimuspuolen alueelle lähettämät virkamiehet ja sellaisina pidettävät henkilöt kuuluvat lähettäjämään sosiaaliturvan piiriin.

8 artikla. Artiklassa määrätään, että toimivaltaiset viranomaiset tai näiden valtuuttamat laitokset voivat sopia poikkeuksia sovellettavaa lainsäädäntöä koskeviin määräyksiin.

9 artikla. Artiklassa määrätään, että lähetetyn työntekijän, diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston jäsenen sekä virkamiehen mukana seuraavat ja samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet kuuluvat saman lainsäädännön piiriin kuin työntekijä.

Edellä mainittua ei kuitenkaan sovelleta, jos perheenjäsen oman työskentelynsä perusteella kuuluu toisen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin.

10 artikla. Artiklan mukaan työhön ja siitä saatuihin tuloihin liittyvät vakuutusmaksut maksetaan vain yhteen maahan. Työntekijää tai yrittäjää koskevat vakuutusmaksut maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka piiriin hän kuuluu.

11 artikla. Artiklan mukaan henkilöllä, joka saa eläkettä Suomen tai Chilen lainsäädännön mukaisesti ja joka asuu toisen sopimuspuolen alueella, on oikeus sairaanhoitoetuksiin samoin ehdoin kuin asuinmaan lainsäädännön piiriin kuuluvilla eläkeläisillä. Suomen osalta sairaanhoitoetuudella sopimuksessa tarkoitetaan Suomen julkisen terveydenhuoltojärjestelmän mukaisia palveluja ja sairausvakuutuslain perusteella maksettavia sairaanhoitokorvauksia.

Chilen osalta sairaanhoitoetuudella tarkoitetaan Chilen lainsäädännön mukaisia sairaanhoitoetuksia. Sopimusmääräyksen perusteella Suomesta Chileen muuttavalla eläkeläisellä on sama oikeus sairaanhoitoetuksiin kuin chileläisellä eläkeläisellä. Samoin velvollisuus maksaa Chilen sairaanhoitomaksua koskee Suomesta Chileen muuttavaa eläkeläistä. Chilestä Suomeen muuttavalla eläkeläisellä on oikeus sairaanhoitoetuksiin myös Suomessa asumisen perusteella.

12 artikla. Artiklassa määrätään Suomessa tai Chilessä asuvan Suomen tai Chilen kansalaisen oikeudesta kansaneläkelain tai per-

he-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen ja tällaisen eläkkeen maksamisesta. Artiklan mukaan henkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kolme vuotta. Lisäksi henkilöllä on oikeus perhe-eläkelain mukaiseen leskeneläkkeeseen tai lapseneläkkeeseen, jos sopimuksen määräämät kansalaisuus- ja asumisaikavaatimukset täyttyvät. Artiklan 3 kappaleen mukaan vanhuuseläkkeen ja leskeneläkkeen määrä riippuu Suomessa asuttujen vuosien lukumäärästä.

13 artikla. Artiklassa määrätään Chilessä täytettyjen vakuutuskausien huomioon ottamisesta. Näillä määräyksillä voi olla merkitystä määrättäessä Suomen työeläkejärjestelmän työttömyyseläkettä tai osa-aikaeläkettä.

Sellaisen eläkkeen, jota määrättäessä otetaan huomioon aika eläketapahtumasta eläkeiän täyttymiseen (tuleva aika), saamiseksi edellytetään aina, että henkilö on ollut eläketapahtumavuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kalenterikuukautta Suomen työeläkelainsäädännön alaisessa työssä.

Artiklan 2 kappaleessa määrätään, että jos henkilö ei täytä Suomen työeläkejärjestelmässä olevaa viiden vuoden asumisaikavaatimusta, joka myös koskee oikeutta tulevan ajan eläkkeeseen, huomioon otetaan henkilön työskentelykaudet Chilessä ja rinnastetaan ne asumisaikaan Suomessa.

14 artikla. Artiklassa määrätään Suomessa täytettyjen vakuutuskausien huomioon ottamisesta tilanteissa, joissa Chilen lainsäädäntö edellyttää tiettyjen vakuutuskausien täyttymistä, jotta henkilö saavuttaisi, säilyttäisi tai saisi uudelleen oikeuden vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeeseen.

Uuden järjestelmän mukaisen vähimmäismääräisen vanhuuseläkkeen saamiseksi vakuutetun on täytynyt maksaa vakuutusmaksuja 20 vuoden ajan. Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen sekä vanhan järjestelmän mukaisen eläkkeen vähimmäismäärän saamisen edellytys on, että maksuja on maksettu kymmenen vuoden ajalta. Esimerkiksi jos henkilö on työskennellyt Chilessä kahdeksan vuotta ja Suomessa kaksi vuotta, voidaan työskentelykaudet Suomessa laskea yhteen Chilen vakuutusmaksukausien kanssa, jolloin työkyvyttömyyseläkkeen vakuutuskausia koskeva ehto täyttyy. Jos henkilö lisäksi täyttää Chilen lainsäädännön määrittelemät muut edellytykset, hänellä on oikeus vähim-

mäismääräiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen Chilestä.

15 artikla. Artiklassa määrätään Chilen lainsäädännön soveltamisesta. Artiklan 1 kappaleen mukaan Chilessä eläke rahoitetaan varoilla, jotka eläkekassan jäsen maksaa omalle eläketililleen. Valtio takaa kuitenkin vähimmäiseläkkeen, jos tilin varat eivät riitä rahoittamaan eläkettä. Henkilöllä on tällöin oikeus 14 artiklan mukaisesti lukea hyväksyen myös Suomessa täytetyt vakuutuskaudet saadakseen oikeuden vähimmäismääräiseen vanhuus-, työkyvyttömyys tai perhe-eläkkeeseen.

Artiklan 2 kappaleen mukaan Suomen lainsäädännön mukaan eläkettä saava henkilö rinnastetaan Chilen vanhan eläkejärjestelmän mukaiseen eläkeläiseen, kun määrätään oikeudesta Chilen uuden järjestelmän mukaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

Artiklan 3 kappaleen mukaisesti Chilen uuden eläkejärjestelmän piiriin kuuluva työntekijä, joka asuu Suomessa, voi pysyä Chilessä vakuutettuna maksamalla vapaaehtoisesti Chileen vakuutusmaksuja kuten yrittäjä. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta henkilön velvollisuuteen olla vakuutettu ja maksaa vakuutusmaksuja Suomessa.

Artiklan 4 kappaleessa määrätään, että Chilen vanhaan eläkejärjestelmään kuuluvalle henkilöllä on oikeus laskea hyväksyen kaudet Suomessa 14 artiklan mukaisesti olakseen oikeutettu eläke-etuuksiin. Järjestelmän mukaisen eläkkeen saamiseksi edellytetään vähintään kymmenen vuoden vakuutusmaksuaikaa.

Artiklan 5 kappaleen mukaan 1 ja 4 kappaleessa tarkoitetuissa tilanteissa toimivaltainen laitos määrittelee eläkkeen määrän ikään kuin kaikki vakuutuskaudet olisi täytetty Chilen lainsäädännön mukaisesti. Eläke kuitenkin maksetaan osuutena, joka lasketaan suhteuttamalla Chilen lainsäädännön mukaan täytetyt vakuutuskaudet Suomessa ja Chilessä täytettyyn kokonaisvakuutus aikaan.

Artiklan 6 kappaleessa määrätään, että Suomen lainsäädännön mukaan eläkettä saava henkilö rinnastetaan Chilen vanhan eläkejärjestelmän piiriin kuuluvaan henkilöön. Chilen vanhan eläkejärjestelmän mukaan eläke maksetaan vain henkilölle, joka on työssä eläkkeelle jäämiseen saakka. Jos henkilö saa eläkettä Suomen lainsäädännön mukaan, säilyttää hän eläkeoikeutensa Chilessä ja hänellä on tämän määräyksen perusteella oikeus eläkkeeseen, vaikka hän ei

työskentelisikään Chilessä vanhuuseläkkeikään saakka.

16—25 artikla. Näissä artikloissa määrätään sopimuksen soveltamisessa noudatettavista periaatteista, lääkärintarkastuksista, sopimusta soveltavien laitosten ja viranomaisten yhteydenpidosta sekä määräajoista.

26—28 artikla. Artikloissa määrätään sopimukseen ajalliseen ulottuvuuteen ja voimaantuloon liittyvistä kysymyksistä.

2. Voimaantulo

Sopimus tulee 28 artiklan mukaan voimaan sitä kuukautta kolmantena seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännössään tämän sopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset.

Laki sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä on tarkoitus saattaa voimaan asetuksella samana ajankohtana kuin sopimus.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksessa on määräyksiä, jotka poikkeavat voimassa olevasta sosiaaliturvalainsäädännöstä. Tällaisia ovat sopimuksen 5, 6, 12, 13 ja 22 artiklan määräykset. Sopimuksen 20 artiklan määräykset merkitsevät poikkeusta Suomen sisäisestä veroja ja maksuja koskevasta lainsäädännöstä.

Sopimuksen 23 artiklan mukaan sopimuspuolten viranomaiset ja laitokset voivat sopimusta soveltaessaan käyttää sopimuspuolten virallisia kieliä sekä englannin kieltä. Tämä sopimusmääräys merkitsee viranomaisten ja virkamiesten kannalta uutta velvollisuutta, joka on Suomen osalta ristiriidassa kielilain (148/1922) ja valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (149/1922) säännösten kanssa sekä Ahvenanmaan maakunnan osalta itsehallintolain (1144/1991) 36—43 §:n kielisäännösten kanssa.

Koska sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on Eduskunnan hyväksyminen tältä osin tarpeellinen.

4. Säättämisyjärjestys

Sopimuksen 23 artiklan määräys asiakir-

joissa käytettävästä kielestä on ristiriidassa Ahvenanmaan itsehallintolain kielisäännösten kanssa. Tämä merkitsee, että sopimuksen voimaansaattaminen Ahvenanmaalla itsehallintolain 69 §:n mukaan edellyttää perustuslainsäätämisyjärjestyksessä säädettyä lakia, joka Ahvenanmaan maakuntapäivien on lisäksi hyväksyttävä.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi ne Santiagossa 7 päivänä maaliskuuta 1997 Suomen tasavallan ja Chilen tasavallan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnassa hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Chilen kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §
Santiagossa 7 päivänä maaliskuuta 1997 Suomen tasavallan ja Chilen tasavallan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri
Sinikka Mönkäre

**SOPIMUS
SOSIAALITURVASTA SUOMEN
TASAVALLAN JA
CHILEN TASAVALLAN VÄLILLÄ**

Suomen tasavallan hallitus ja Chilen tasavallan hallitus jäljempänä "sopimuspuolet"

toivomuksenaan säännellä valtioiden väliset suhteet sosiaaliturvan alalla, ovat sopineet seuraavasta:

I OSA

Yleiset määräykset

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä sopimuksessa
 - a) "Lainsäädäntö" tarkoittaa lakeja, asetuksia ja määräyksiä, jotka koskevat 2 artiklassa mainittuja sopimuspuolten sosiaaliturvajärjestelmien aloja.
 - b) "Toimivaltainen viranomainen" tarkoittaa Suomen osalta sosiaali- ja terveysministeriötä ja Chilen osalta työ- ja sosiaaliministeriötä.
 - c) "Laitos" tarkoittaa viranomaista tai laitosta, jolle kuuluu tämän sopimuksen 2 artiklassa mainitun lainsäädännön täytäntöönpano.
 - d) "Toimivaltainen laitos" tarkoittaa laitosta, jolle kuuluu sovellettavan lainsäädännön mukaisten etuuksien myöntäminen.
 - e) "Etuus" tarkoittaa kaikkia tämän sopimuksen 2 artiklassa mainitun lainsäädännön mukaisia rahasuorituksia tai muita etuuksia mukaan lukien kaikki sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti kyseiseen etuuteen maksettavat lisät tai korotukset, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä.
 - f) "Vakuutuskausi" tarkoittaa työskentelykausia työntekijänä tai yrittäjänä, maksu- tai asumiskausia siten kuin ne on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaisesti ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, samoin kuin kaikkia vastaavia kausia, jotka sopimuspuolen

**CONVENIO DE SEGURIDAD
SOCIAL
ENTRE
LA REPUBLICA DE FINLANDIA
Y
LA REPUBLICA DE CHILE**

El Gobierno de la República de Finlandia y el Gobierno de la República Chile, en adelante las Partes

Animados por el deseo de regular las relaciones entre los dos Estados en materia de Seguridad Social, han convenido lo siguiente:

TITULO 1

DISPOSICIONES GENERALES

ARTICULO 1

DEFINICIONES

1. - Para los fines de este Convenio:
 - a) "Legislación", significa las leyes, decretos y reglamentos relativos a los sistemas de seguridad social de las Partes, especificada en el artículo 2 de este Convenio.
 - b) "Autoridad Competente", significa respecto de Finlandia, el Ministerio de Asuntos Sociales y de Salud y, en relación con Chile, el Ministro del Trabajo y Previsión Social.
 - c) "Institución", significa la autoridad u organismo responsable de aplicar la legislación especificada en el artículo 2 de este Convenio.
 - d) "Institución Competente", significa el organismo responsable de otorgar las prestaciones conforme a la legislación aplicable.
 - e) "Beneficio", significa cualquier pago en efectivo u otra prestación conforme a la legislación definida en el artículo 2 de este Convenio, incluido cualquier monto, aumento o suplemento adicional que deba pagarse además de este beneficio conforme a la legislación de una Parte, salvo disposición en contrario.
 - f) "Período de Seguro", significa todo período de trabajo o de trabajo independiente, de imposiciones o residencia, definido o reconocido como período de seguro en la legislación bajo la cual se haya cumplido, así como cualquier período considerado por dicha legislación como equivalente a un

lainsäädännössä rinnastetaan vakuutuskautsiin.

g) "Asuminen" tarkoittaa Suomen osalta, että henkilöllä on varsinainen asunto ja koti Suomessa ja että hän pääasiallisesti oleskelee Suomessa, ja Chilen osalta Chilen lainsäädännössä määriteltyä asumista.

h) "Perheenjäsen" tarkoittaa Suomen osalta puolisoa ja alle 18-vuotiaita lapsia sekä selaista alle 25-vuotiaasta lasta, joka opiskelee päätoimisesti tai on ammatillisessa koulutuksessa, ja Chilen osalta henkilöä, jota pidetään perheenjäsenenä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

i) "Työntekijä" tarkoittaa Suomen osalta henkilöä, joka on työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön alainen työntekijä, ja Chilen osalta jokaista henkilöä, joka on työnantajan palveluksessa alaisuus- ja riippuvuussuhteessa samoin kuin henkilöä, jota pidetään työntekijänä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

j) "Yrittäjä" tarkoittaa Suomen osalta henkilöä, joka on työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön alainen yrittäjä, ja Chilen osalta jokaista henkilöä, joka harjoittaa omaa toimintaa ja saa siitä tuloja.

2. Muilla tässä sopimuksessa käytetyillä käsitteillä ja ilmaisuilla on se merkitys, joka niille on annettu kyseisen sopimuspuolen sovellettavassa lainsäädännössä.

2 artikla

Sovellettava lainsäädäntö

1. Tätä sopimusta sovelletaan lainsäädäntöön, joka koskee

A. Suomen osalta

a) kansaneläkejärjestelmää ja työeläkejärjestelmää

b) eläkeläisten sairaanhoitoetuuksia mukaan lukien sairausvakuutuslain perusteella maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen terveydenhuoltojärjestelmän palvelut

c) työnantajan sosiaaliturvamaksua kansaneläkemaksun osalta.

período de seguro.

g) "Residencia", significa con respecto a Finlandia, que la persona es residente permanente, tiene su hogar en Finlandia y permanece principalmente en ese país y en relación con Chile, el significado que le asigna la legislación de Chile.

h) "Miembro de familia", significa con respecto a Finlandia, el o la cónyuge y cualquier menor de 18 años, así como menores de 25 años que sean alumnos con jornada completa o alumnos que reciban formación profesional y, en relación con Chile, toda persona que tenga dicha calidad en conformidad con la legislación aplicable.

i) "Trabajador Dependiente", significa con respecto a Finlandia, una persona que tiene una ocupación conforme a la legislación relativa al Plan de Pensiones de Trabajo y, en relación con Chile, toda persona que está al servicio de un empleador bajo un vínculo de subordinación y dependencia, así como aquella que se considere como tal por la legislación aplicable.

j) "Trabajador Independiente", significa con respecto a Finlandia, una persona que trabaja en forma independiente conforme a la legislación relativa al Plan de Pensiones de Trabajo y, en relación con Chile, toda persona que ejerce una actividad por cuenta propia por la cual percibe ingresos.

2. - Los demás términos y expresiones utilizados en este Convenio tienen el significado que les atribuye la legislación aplicable.

ARTICULO 2

LEGISLACION APLICABLE

1. El presente Convenio se aplicará a la legislación que rige:

A) En relación con Finlandia

a) El Plan Nacional de Pensiones y el Plan de Pensiones de Trabajo;

b) Las prestaciones de atención de salud para pensionados, incluidos los reembolsos por gastos médicos conforme a la Ley de Seguro de Enfermedad y Servicios de Atención de Salud Pública;

c) Las cotizaciones previsionales del empleador en relación con la cotización para la

B. Chilen osalta

a) uutta yksilöllisiin säästöpääomiin perustuvaa vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkejärjestelmää

b) Instituto de Normalización Previsionalin hallinnoimaa vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkejärjestelmää

c) eläkeläisten sairaanhoitoetuksia.

2. Jollei sopimuspuolten välillä toisin sovi- ta, tätä sopimusta sovelletaan myös tulevaan lainsäädäntöön, jolla koonnetaan, korvataan, muutetaan tai täydennetään 1 kappaleessa mainittua lainsäädäntöä.

3. Toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat toisilleen lainsäädännön muutoksista, jotka koskevat 1 kappaleessa mainittuja sosiaali- turvan aloja.

4. Jollei toisin määrätä, tämän sopimuksen soveltamisessa ei oteta huomioon sopimus- puolten tekemiä kansainvälisiä sopimuksia tai sopimuspuolen sellaista lainsäädäntöä, joka johtuu kansainvälisen sopimuksen täy- täntöönpanosta.

3 artikla

Henkilöt, joihin sopimusta sovelletaan

Jollei toisin määrätä, tätä sopimusta sovel- letaan kaikkiin 2 artiklassa tarkoitetun lain- säädännön piiriin kuuluviin tai kuuluneisiin henkilöihin sekä henkilöihin, jotka johtavat oikeutensa näistä henkilöistä.

4 artikla

Yhdenvertainen kohtelu

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, seuraavilla sopimuspuolen alueella asuvilla henkilöillä on samat sopimuspuolen lainsäädännön mukaiset oikeudet ja velvollisuudet kuin kyseisen sopimuspuolen omilla kansa- laisilla:

a) toisen sopimuspuolen kansalaiset

b) pakolaiset, joita tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa 28 heinäkuuta 1951 tehdystä yleissopimuksessa ja 31 tam- mikuuta 1967 tehdystä siihen liittyvässä

Pensión Nacional.

B) Respecto de Chile:

a) El Nuevo Sistema de Pensiones de ve- jez, invalidez y sobrevivencia, basado en la capitalización individual;

b) Los regímenes de pensiones de vejez, invalidez y sobrevivencia administrados por el Instituto de Normalización Previsional, y

c) Los regímenes de prestaciones de salud para pensionados.

2. Salvo disposición acordada en contrario por las Partes, el presente Convenio también se aplicará a las disposiciones legales que en el futuro complementen o modifiquen la le- gislación especificada en el párrafo 1.

3. Las Autoridades Competentes se notifi- carán las modificaciones de la legislación de cada una de las ramas de la seguridad social especificadas en el párrafo 1.

4. Salvo disposición en contrario, la apli- cación de este Convenio no se verá afectada por Convenios internacionales suscritos por las Partes ni por aquella legislación de una Parte que se haya promulgado para la imple- mentación de un convenio internacional.

ARTICULO 3

PERSONAS A QUIENES SE APLICA ESTE CONVENIO

Salvo disposición en contrario, el presente Convenio se aplicará a todas las personas que están o han estado sujetas a la legisla- ción referida en el artículo 2 de este Con- venio, así-como a las personas que deriven sus derechos de ellas.

ARTICULO 4

IGUALDAD DE TRATO

Salvo que en el presente Convenio se dis- ponga otra cosa las siguientes personas, mientras residan en el territorio de una Par- te, tendrán los mismos derechos y obliga- ciones que los nacionales de esa Parte:

a) los nacionales de la otra Parte;

b) los refugiados a que se refiere la Con- vención de 28 de Julio de 1951 relativa a la condición de los Refugiados y el Protocolo de 31 de Enero de 1967 de esa Convención;

pöytäkirjassa

- c) valtiottomat henkilöt,
d) henkilöt, jotka johtavat oikeutensa kohdissa a-c mainituista henkilöistä.

5 artikla

Etuuksien maksaminen ulkomaille

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, eläkkeitä ja muita rahasuorituksia ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa sen vuoksi, että etuudensaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella.

2. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, edellisessä kappaleessa tarkoitetut eläkkeet ja muut rahasuoritukset maksetaan kolmannen valtion alueella asuville toisen sopimuspuolen kansalaisille samoin edellytyksin kuin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan maksetaan kolmannen valtion alueella asuville tämän sopimuspuolen kansalaisille, jos tällä sopimuspuolella on kyseisen valtion kanssa sosiaaliturvasopimus tai vastaava järjestely.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen määräyksiä ei sovelleta Suomen työttömyyseläkkeeseen, osa-aikaeläkkeeseen tai eläkkeensaajien asumistukeen.

II OSA

Sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat määräykset

6 artikla

Pääsääntö

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, henkilö, johon tätä sopimusta sovelletaan, kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän työskentelee tai toimii yrittäjänä. Kun on kysymys 2 artiklan 1 kappaleessa mainituista sosiaaliturvan aloista, jotka eivät ole riippuvaisia työskentelystä, henkilö kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän

c) los apátridas

d) las personas que se mencionan en los párrafos a), b) y c), en la medida que derivens derechos de esas personas.

ARTICULO 5

EXPORTACION DE BENEFICIOS

1. Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa, las pensiones y los beneficios en efectivo no se disminuirán, enmendarán, suspenderán ni retendrán por el hecho de que la persona resida en el territorio de la otra Parte.

2. Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa las pensiones y beneficios en efectivo a que se refiere el párrafo anterior serán pagadas a los nacionales de la otra Parte que residan en el territorio de un tercer Estado, en las mismas condiciones que la legislación de una Parte aplica a sus nacionales que residen en el territorio de un tercer Estado, siempre que esa Parte haya suscrito un Convenio de Seguridad Social o un instrumento similar con ese tercer Estado.

3. Las disposiciones de los párrafos 1 y 2 de este artículo no se aplicarán a las pensiones por desempleo y media jornada ni a las asignaciones de vivienda para los pensionados.

TITULO II

DISPOSICIONES RELATIVAS A LA LEGISLACION APLICABLE

ARTICULO 6

REGLA GENERAL

Salvo disposición en contrario de este Convenio, la persona a quien se aplique este Convenio estará sujeta a la legislación de la Parte en cuyo territorio ejerza la actividad laboral en forma dependiente o independiente. Tratándose de las situaciones previstas en el artículo 2, párrafo 1, que no dependen del empleo, la persona estará sujeta a la legislación de la Parte en cuyo territorio resi-

asuu.

7 artikla

Poikkeukset

1. Henkilö, joka
 - a) on työsuhteessa työnantajaan, jonka kotipaikka on sopimuspuolen alueella ja
 - b) kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin ja
 - c) lähetetään työhön toisen sopimuspuolen alueelle saman työnantajan tai työnantajaan sidoksissa olevan työnantajan työhön, joka kestää enintään kolme vuotta

pysyy ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön piirissä.

2. Henkilö, joka työskentelee sopimuspuolen lipun alla purjehtivalla aluksella, kuuluu tämän sopimuspuolen lainsäädännön piiriin edellyttäen, että työnantajan kotipaikka on sen sopimuspuolen alueella.

3. a) Sopimuspuolen diplomaattisen tai konsuliedustuston jäsenet kuuluvat lähettävän sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, silloin kun he ovat tämän sopimuspuolen kansalaisia.

b) Sopimuspuolen diplomaattiedustuston hallinnolliseen ja tekniseen henkilökuntaan ja palveluskuntaan kuuluviin samoin kuin konsuliviranomaisen toimihenkilöihin ja palveluskuntaan kuuluviin sovelletaan 6 artiklan määräyksiä. He voivat kuitenkin valita kuulumisen ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jos he ovat tämän sopimuspuolen kansalaisia. Valinta on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona tämä sopimus tulee voimaan tai kyseinen työskentely alkaa toisen sopimuspuolen alueella.

- c) Tämän kappaleen a-kohdan määräyksiä sovelletaan vastaavasti virkamiehiin ja sellaisina pidettäviin henkilöihin.

de.

ARTICULO 7

EXCEPCIONES

1. Una persona que:
 - a) Preste servicios a un empleador cuyo domicilio social está ubicado en el territorio de una Parte, y
 - b) Esté sujeta a la legislación de esa Parte, y
 - c) Sea enviada a trabajar en el territorio de la otra Parte por el mismo empleador o por un empleador relacionado, durante un período que no exceda de tres años, seguirá sujeta a la legislación de la primera Parte.

2. Una persona que preste servicios a bordo de un buque que enarbole la bandera de una Parte estará sujeta a la legislación de esa Parte, siempre que el domicilio social del empleador esté ubicado en el territorio de esa Parte.

3. a) Los miembros de una misión diplomática y los miembros de una oficina consular de una Parte estarán sujetos a la legislación de la Parte que los envía, siempre que sean nacionales de esa Parte.

b) El personal administrativo y técnico y el personal de servicio de una misión diplomática así como los empleados consulares y el personal de servicio de una oficina consular de una Parte, estarán sujetos a las disposiciones del artículo 6. Sin embargo, podrán optar por supeditarse a la legislación de la Parte que los contrata, siempre que sean nacionales de la misma. La opción deberá ejercerse dentro de los seis meses, contados desde la entrada en vigencia de este Convenio o desde la fecha de inicio del contrato de trabajo en el territorio de la otra Parte.

- c) Las disposiciones de la letra a) de este artículo se aplicarán, por ende, a los funcionarios públicos y a las personas consideradas como tales.

8 artikla

Poikkeukset 6 ja 7 artiklaan

Työnantajan ja työntekijän pyynnöstä toimivaltaiset viranomaiset tai näiden valtuuttamat laitokset voivat sopia poikkeuksista 6 ja 7 artiklan määräyksiin tiettyjen henkilöiden tai henkilöryhmien eduksi.

9 artikla

7—8 artiklan soveltaminen perheenjäseniin

7 artiklan 1 kappaletta ja 3 kappaleen a- ja c-kohtaa sekä 8 artiklaa sovellettaessa työntekijän mukana seuraavat ja samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet, jotka eivät itse työskentele, kuuluvat saman sopimuspuolen lainsäädännön piiriin kuin edellä tarkoitettu henkilö.

10 artikla

Vakuutusmaksut

Työntekijää tai yrittäjää koskevat vakuutusmaksut maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka piiriin tämän sopimuksen mukaan kuuluu. Työhön ja siitä saatuihin tuloihin liittyviä vakuutusmaksuja ei makseta toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

III OSA

Eri etuusryhmiä koskevia erityismääräyksiä

11 artikla

Eläkeläisten sairaanhoitoetuudet

Jos henkilö saa eläkettä sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti asuessaan toisen sopimuspuolen alueella, hänellä on oikeus

ARTICULO 8

EXCEPCIONES A LOS ARTICULOS 6 Y 7

A petición del trabajador y del empleador, las Autoridades Competentes o las Instituciones autorizadas por éstas, podrán convenir excepciones a las disposiciones contenidas en los artículos 6 y 7 en beneficio de determinadas personas o categorías de personas.

ARTICULO 9

APLICACIÓN DE LOS ARTICULOS 7 Y 8 A LOS MIEMBROS DE FAMILIA

Para la aplicación de las disposiciones del artículo 7, párrafos 1, 3.a) y 3.c) y del artículo 8, los miembros de familia que acompañen a un trabajador y que vivan con él en la misma casa, que no tengan una ocupación, estarán sujetos a la legislación de la misma Parte que el trabajador.

ARTICULO 10

COTIZACIONES PREVISIONALES

Las cotizaciones previsionales de un trabajador dependiente o independiente serán pagadas de acuerdo con la legislación de la Parte a la cual esté sujeto conforme a este Convenio. Las cotizaciones previsionales relacionadas con ese trabajo y los ingresos que se perciban por ése no serán pagados en virtud de la legislación de la otra Parte.

TITULO III

DISPOSICIONES ESPECIALES CONCERNIENTES A LAS DIVERSAS CATEGORIAS DE BENEFICIOS

ARTICULO 11

PRESTACIONES DE SALUD PARA PENSIONADOS

La persona que esté percibiendo una pensión conforme a la legislación de una Parte mientras reside en el territorio de la otra

sairaanhoitoetuuksiin samoin edellytyksin kuin niillä, jotka saavat eläkettä hänen asuinmaansa lainsäädännön mukaisesti.

12 artikla

Suomen kansaneläkejärjestelmää koskevat erityismääräykset

1. Sopimuksen 4 ja 5 artiklan estämättä tämän artiklan määräysten mukaisesti määrätään sopimuspuolen alueella asuvan henkilön oikeudesta kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen sekä niiden maksamisesta.

2. Sopimuspuolen alueella asuvalla sopimuspuolen kansalaisella on oikeus saada

a) vanhuuseläkettä, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan Suomessa

b) leskeneläkettä, jos hän ja vainaja 16 vuotta täytettyään ovat asuneet yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan Suomessa ja jos vainaja oli sopimuspuolen kansalainen ja asui kuollessaan sopimuspuolen alueella

c) lapseneläkettä, jos vainaja oli sopimuspuolen kansalainen, joka 16 vuotta täytettyään oli asunut yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan Suomessa ja joka asui kuollessaan sopimuspuolen alueella.

3. Niiden eläkkeiden määrä, jotka maksetaan 2 kappaleen a- ja b-kohdan perusteella, suhteutetaan Suomessa asuttujen vuosien lukumäärään.

13 artikla

Suomen työeläkejärjestelmää koskevat erityismääräykset

1. Jos oikeus eläkkeeseen edellyttää va-

Parte, tendrá derecho a recibir atención de salud, conforme a la legislación de esta última Parte, en las mismas condiciones que se apliquen a las personas que perciban una pensión en virtud de la legislación de la Parte en cuyo territorio reside.

ARTICULO 12

DISPOSICIONES ESPECIALES APLICABLES AL PLAN NACIONAL DE PENSIONES DE FINLANDIA

1. No obstante lo dispuesto en los artículos 4 y 5, el derecho y el pago de los beneficios en virtud de la legislación relativa a pensiones nacionales y pensiones de sobrevivencia general, se determinarán conforme a este artículo.

2. Un nacional de una Parte que resida en el territorio de una Parte tendrá derecho a percibir:

a) una pensión de vejez, si hubiera residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad;

b) una pensión de viudez, si la viuda o el viudo y la persona fallecida hubieren residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad y la persona fallecida hubiere sido nacional de una Parte y residido en el territorio de una Parte en la fecha del deceso;

c) una pensión de orfandad, si la persona fallecida hubiere sido nacional de una Parte, residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad y hubiere residido en el territorio de una Parte en la fecha del deceso.

3. El monto de las pensiones que deba pagarse en virtud del párrafo 2, letras a) y b) deberá ser proporcional al número de años de residencia en Finlandia.

ARTICULO 13

DISPOSICIONES ESPECIALES APLICABLES AL PLAN DE PENSIONES DE TRABAJO DE FINLANDIA

1. Si para tener derecho a percibir una

kuutuskausien täyttämistä, näihin kausiin rinnastetaan tarvittaessa Chilen lainsäädännön mukaan oman työn perusteella täytetyt vakuutuskaudet, jos henkilö on ollut eläketa-
pahtumavuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kalenterikuukautta Suomen työ-
eläkelainsäädännön alaisessa työssä.

2. Jos henkilö ei täytä Suomen työeläkejärjestelmässä olevaa viiden vuoden asumisaikavaatimusta, joka koskee oikeutta tulevan ajan eläkkeeseen, hänen oman työnsä perusteella täyttämänsä vakuutuskaudet Chilessä rinnastetaan asumisaikoihin Suomessa, jolleivät ne ole päällekkäisiä.

14 artikla

Vakuutuskausien laskeminen yhteen, jotta ne oikeuttavat etuuksiin Chilessä

Silloin kun Chilen lainsäädäntö edellyttää tiettyjen vakuutuskausien täyttämistä, jotta henkilö saavuttaisi, säilyttäisi tai saisi uudelleen oikeuden työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden etuuksiin, Suomen lainsäädännön mukaisesti täytetyt kaudet lisätään tarvittaessa Chilen lainsäädännön mukaan täytettyihin kausiin, jos ne eivät ole päällekkäisiä.

15 artikla

Chilen lainsäädännön soveltaminen

1. Eläkekassan jäsen rahoittaa eläkkeensä Chilessä varoilla, jotka kertyvät hänen omalle yksilölliselle eläketililleen. Jos tällaiset varat eivät riitä rahoittamaan eläkettä valtion takaaman vähimmäiseläkkeen määräisenä, henkilöllä on 14 artiklan mukaisesti oikeus laskea yhteen huomioon otettavat kaudet saadakseen oikeuden vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen vähimmäismäärään. Perhe-eläkkeen saajilla on sama oikeus.

2. Kun päätetään, täyttääkö henkilö Chilen

pensión se requiere completar períodos de seguro, los períodos cumplidos en Chile sobre la base de su propio trabajo deberán contabilizarse en la medida necesaria, siempre que la persona haya estado afiliada al Plan de Pensiones de Trabajo de Finlandia a lo menos 12 meses calendario durante un período comprendido entre el año en que se produjo la contingencia y los diez años calendario que le preceden.

2. Si la persona no cumpliere con el requisito de cinco años de residencia, estipulado en el Plan de Pensiones de Trabajo de Finlandia para tener derecho a percibir una pensión en el futuro, se deberán contabilizar los períodos de seguro cumplidos en Chile sobre la base de su propio trabajo, siempre que dichos períodos no se superpongan.

ARTICULO 14

TOTALIZACION DE PERIODOS DE SEGURO PARA TENER DERECHO A BENEFICIOS EN CHILE

Cuando la legislación de Chile exija cumplir determinados períodos de seguro para adquirir, mantener o recuperar el derecho a los beneficios de pensiones de vejez, invalidez o sobrevivencia, los períodos cumplidos conforme a la legislación de Finlandia deberán sumarse, cuando sea necesario, a los períodos cumplidos bajo la legislación de Chile, siempre que éstos no se superpongan.

ARTICULO 15

APLICACION DE LA LEGISLACION DE CHILE

1. Un afiliado a una Administradora de Fondos de Pensiones financiará su pensión en Chile con el saldo acumulado en su cuenta de capitalización individual. Cuando éste fuere insuficiente para financiar pensiones de un monto al menos igual al de la pensión mínima garantizada por el Estado, el afiliado tendrá derecho a la totalización de períodos computables de acuerdo al artículo 14 para acceder al beneficio de pensión mínima de vejez o invalidez. Igual derecho tendrán los beneficiarios de pensión de sobrevivencia.

2. Para los efectos de determinar el cump-

lainsäädännössä määritellyt vaatimukset uuden eläkejärjestelmän mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseksi, henkilöä, joka saa Suomen lainsäädännön mukaista eläkettä, pidetään 4 kappaleessa tarkoitetun eläkejärjestelmän piiriin kuuluvana eläkeläisenä.

3. Työntekijä, joka kuuluu Chilen uuden eläkejärjestelmän piiriin, voi Suomessa asuessaan vapaaehtoisesti maksaa vakuutusmaksuja kyseiseen järjestelmään ikään kuin hän olisi itsenäinen ammatinharjoittaja, ilman että tämä vaikuttaa hänen velvollisuuteensa olla vakuutettu ja maksaa vakuutusmaksuja Suomessa. Vakuutettu, joka haluaa käyttää tätä mahdollisuutta, ei ole velvollinen maksamaan Chilen sairaanhoitoetuksien rahoittamiseen tarkoitettuja vakuutusmaksuja.

4. Chilen sosiaaliturvalaitoksen (Instituto de Normalización Previsional) hallinnoiman eläkejärjestelmän piiriin kuuluvalla on myös oikeus laskea kaudet 14 artiklan mukaisesti ollakseen oikeutettu häneen sovellettavien lainsäädännösten mukaisiin eläke-etuuksiin.

5. Edellä 1 ja 4 kappaleessa tarkoitetuissa tilanteissa toimivaltainen laitos määrittelee etuuden määrän ikään kuin kaikki vakuutuskaudet olisi täytetty sen oman lainsäädännön mukaisesti; etuuden maksamiseksi se laskee maksettavaksi tulevan osan pelkästään oman lainsäädännön mukaan täytettyjen kausien sekä molempien valtioiden huomioon otettavien vakuutuskausien kokonaismäärän suhteessa. Jos kummankin sopimuspuolen huomioon ottamien vakuutuskausien kokonaismäärä ylittää sen Chilen lainsäädännössä määritellyn kauden, joka oikeuttaa täyteen eläkkeeseen, ylimääräisiä vuosia ei oteta laskettaessa huomioon.

6. Henkilö, joka saa Suomen lainsäädännön mukaista eläkettä, katsotaan eläkeoikeuden osalta sosiaaliturvalaitoksen (Instituto de Normalización Previsional) hallinnoiman sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvaksi henkilöksi.

limiento de los requisitos que exigen las disposiciones legales chilenas para pensionarse anticipadamente en el Nuevo Sistema de Pensiones, se considerarán como pensionados de los regímenes previsionales indicados en el párrafo cuarto, los afiliados que hayan obtenido pensión conforme a la legislación de Finlandia.

3. El trabajador que se encuentre afiliado al Nuevo Sistema de Pensiones en Chile, podrá enterar voluntariamente en dicho Sistema cotizaciones previsionales en calidad de trabajador independiente durante el tiempo que resida en Finlandia, sin perjuicio de cumplir además, con la legislación de Finlandia relativa a la obligación de cotizar. El trabajador que opte por hacer uso de este beneficio quedará exento de la obligación de enterar la cotización destinada al financiamiento de las prestaciones de salud en Chile.

4. Los imponentes de los regímenes de pensión administrados por el Instituto de Normalización Previsional, también tendrán derecho al cómputo de períodos en los términos del artículo 14 para acceder a los beneficios de pensión establecidos en las disposiciones legales que les sean aplicables.

5. En las situaciones contempladas en los párrafos 1 y 4 anteriores, la Institución Competente determinará el valor de la prestación como si todos los períodos de seguro hubieren sido cumplidos conforme a su propia legislación y, para efectos del pago del beneficio, calculará la parte de su cargo como la proporción existente entre los períodos de seguro cumplidos exclusivamente bajo esa legislación y el total de períodos de seguro computables en ambos Estados. Cuando la suma de períodos de seguro computables en ambas Partes exceda el período establecido por la legislación chilena para tener derecho a una pensión completa, los años en exceso se desecharán para efectos de este cálculo.

6. Se considerará que una persona que perciba pensión conforme a la legislación de Finlandia es imponente activo respecto de los regímenes administrados por el Instituto de Normalización Previsional, para los efectos de tener derecho a una pensión.

IV OSA

Erinäisiä määräyksiä

16 artikla

Toimeenpanosopimus ja tietojenvaihto

Toimivaltaiset viranomaiset

a) sopivat tämän sopimuksen toimeenpanoa koskevasta menettelystä toimeenpanosopimuksella

b) vaihtavat tietoja soveltamista koskevista toimenpiteistä, joihin ne ovat ryhtyneet

c) vaihtavat tietoja lainsäädäntönsä muutoksista, jotka saattavat vaikuttaa sopimuksen soveltamiseen ja

d) nimeävät yhteyselimä tämän sopimuksen soveltamisen helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi.

17 artikla

Hallinnollinen apu

Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset ja laitokset toimeenpannessaan tätä sopimusta antavat toisilleen apua ikään kuin ne soveltaisivat omaa lainsäädäntöään. Tällainen hallinnollinen apu on maksutonta, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset joidenkin kustannusten korvaamisesta toisin sovi.

18 artikla

Lääkärintarkastukset

1. Sopimuspuolen yhteyselin toimittaa pyynnöstä toisen sopimuspuolen yhteyselimelle sellaiset hallussaan olevat lääketieteelliset tiedot ja asiakirjat, jotka koskevat haki-
jan tai etuudensaajan työkyvyttömyyttä.

2. Jos sopimuspuolen toimivaltainen laitos edellyttää, että jälkimmäisen sopimuspuolen alueella asuvalle hakijalle tai etuudensaajalle tehdään lisälääkärintutkimus, toisen sopimuspuolen yhteyselin järjestää tällaisen tutkimuksen järjestelyt toteuttavan laitoksen noudattamien sääntöjen mukaan tutkimusta

TITULO IV

DISPOSICIONES VARIAS

ARTICULO 16

ACUERDO ADMINISTRATIVO E INTERCAMBIO DE INFORMACION

Las Autoridades Competentes deberán:

a) Convenir en el procedimiento para implementar este Convenio mediante un Acuerdo Administrativo;

b) Intercambiar información relativa a las medidas que se adopten para aplicar este Convenio;

c) Intercambiar información relativa a todos los cambios en sus respectivas legislaciones que pudieren afectar la aplicación de este Convenio; y

d) Designar Organismos de Enlace para facilitar y acelerar la implementación de este Convenio.

ARTICULO 17

ASISTENCIA ADMINISTRATIVA

Las Autoridades e Instituciones Competentes de las Partes se asistirán mutuamente en la implementación de este Convenio, como si estuvieran aplicando sus propias leyes. La asistencia administrativa será gratuita, a menos que las Autoridades Competentes convengan en el reembolso de determinados gastos.

ARTICULO 18

EXAMENES MEDICOS

1. Previa solicitud, el Organismo de Enlace de una Parte deberá proporcionar al Organismo de Enlace de la otra Parte aquella información y documentación médica de que disponga respecto de la invalidez de un solicitante o beneficiario.

2. Cuando la Institución Competente de una Parte exija que un solicitante o beneficiario que resida en el territorio de la otra Parte sea sometido a un examen médico adicional, dicho examen será ordenado por un Organismo de Enlace de esta última Parte en conformidad con las normas de la institución

pyytäneen laitoksen kustannuksella. Jos tutkimusta on pyytänyt chileläinen laitos, Suomessa aiheutuneet kustannukset maksaa hakija tai etuudensaaja ja Chilen toimivaltainen laitos tasaosin. Jos kyse on muutoksenhausta Chilessä annettuun työkyvyttömyyspäätökseen, mahdollisesti vaadittavien uusien tutkimusten kustannuksista vastataan edellä olevan mukaisesti, ellei muutosta ole hakenut Chilen toimivaltainen viranomais tai vakuutusyhtiö, jolloin kustannukset maksaa muutoksenhakija.

3. Tapauksittain joko sopimuspuolen yhteyselin tai toimivaltainen viranomais korvaa tämän artiklan 2 kappaleen määräysten soveltamisesta aiheutuvat kustannukset saatuaan yksityiskohtaisen kustannuserittelyn.

19 artikla

Tietosuoja

Kun tätä sopimusta sovellettaessa toimitaan sopimuspuolelta toiselle yksityishenkilöä koskevia tietoja, ovat kaikki tiedot luotamuksellisia, ja niitä käytetään vain ratkaistaessa oikeutta sopimuksessa tarkoitettuihin ja tietopyynnössä mainittuihin tai niihin liittyviin etuuksiin.

20 artikla

Veroista ja maksuista vapautuminen

1. Jos sopimuspuolen lainsäädännössä on määrätty hakemusten ja asiakirjojen vapauttamisesta veroista, leimaveroista, oikeudenkäynti- tai rekisteröintimaksuista tai niiden alentamisesta, kun kysymys on tämän sopimuspuolen lainsäädännön soveltamisesta, on se ulotettava koskemaan myös hakemuksia ja asiakirjoja, jotka annetaan toisen sopimuspuolen lainsäädännön tai tämän sopimuksen mukaan.

2. Tätä sopimusta sovellettaessa kysymykseen tulevat asiakirjat tai todistukset eivät tarvitse diplomaattisen tai konsuliviranomai-

que haga las gestiones al respecto y será efectuado a expensas de la institución que solicite el examen. En el caso que el examen sea solicitado por la institución chilena, los gastos en que se incurra en Finlandia serán pagados por partes iguales por el solicitante o beneficiario y la Institución Competente de Chile. Cuando se reclame del dictamen de invalidez emitido en Chile, los costos de los nuevos exámenes que pudieren exigirse serán financiados según lo indicado precedentemente, salvo que la reclamación la hubiere efectuado una Institución Competente chilena o una compañía de seguros, en cuyo caso tales gastos serán financiados por el reclamante.

3. El Organismo de Enlace o Institución Competente de una Parte, según proceda, deberá reembolsar los montos totales adeudados, derivados de la aplicación de las disposiciones del párrafo 2 de este Artículo, una vez que reciba un estado de los gastos en los que hubiere incurrido.

ARTICULO 19

PROTECCION DE INFORMACION

Cualquier información relacionada con particulares que una Parte envíe a la Otra, deberá ser confidencial y usada exclusivamente para determinar el derecho a los beneficios conforme a este Convenio, que se especifiquen en la solicitud de información, o relativa a ellos.

ARTICULO 20

EXENCION DE IMPUESTOS Y CARGOS

1. Cuando la legislación de una Parte disponga que cualquier solicitud o documento está, total o parcialmente, exenta de impuestos, derechos de timbre, costas por trámites judiciales o derechos de registro, en lo que a la aplicación de la legislación de esa Parte se refiere, la exención se aplicará también a las solicitudes y documentos que sean presentados conforme a la legislación de la otra Parte, o a este Convenio.

2. Los documentos y certificados que sean presentados para los fines de este Convenio no requerirán la legalización de las autorida-

sen vahvistamista.

21 artikla

Hakemusten jättäminen

1. Sopimuspuolen toimivaltaiselle laitokselle jätetty hakemus, ilmoitus tai muutoksenhakukirjelmä katsotaan samanaikaisesti jätetyksi myös toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle laitokselle.

2. Sopimuspuolen lainsäädännön perusteella maksettavaa etuutta koskevaa hakemusta pidetään sellaisena hakemuksena, joka koskee toisen sopimuspuolen lainsäädännön perusteella maksettavaa vastaavaa etuutta, silloin kun asianomainen henkilö kuuden kuukauden kuluessa ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön mukaisen hakemuslomakkeen jättämisestä tekee toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaista vastaavaa etuutta koskevan hakemuksen.

3. Kun lasketaan Suomen lainsäädännön perusteella maksettavaa korotusta eläkkeen tai muun etuuden viivästymisajalta, hakemus katsotaan viivästykorotusta koskevaa lainsäädäntöä sovellettaessa jätetyksi silloin, kun se on saapunut tarpeellisine liitteineen toimivaltaiselle suomalaiselle laitokselle.

22 artikla

Takaisinperintä

1. Jos sopimuspuolen laitos on maksanut etuudensaajalle etuutta enemmän kuin mihin tällä on oikeus, tämä laitos voi lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin ja rajoituksin pyytää toisen sopimuspuolen laitosta pidättämään liikaa maksetun määrän etuudensaajalle maksamastaan määrästä. Tämän laitoksen suorittaman pidättämisen tulee tapahtua sen soveltaman lainsäädännön rajoissa ja ehdoin ikään kuin kysymys olisi tämän laitoksen liikaa maksaman määrän takaisinperinnästä. Laitos siirtää pidättämänsä summan vaatimuksen esittäneelle laitokselle.

des diplomáticas o consulares.

ARTICULO 21

PRESENTACION DE SOLICITUDES

1. Se considerará que las solicitudes, notificaciones y apelaciones presentadas a la Institución Competente de una Parte han sido presentadas a la Institución Competente de la otra Parte en la misma fecha.

2. Se considerará que una solicitud de beneficios que deba pagarse en virtud de la legislación de una Parte, es una solicitud del beneficio correspondiente, pagadero conforme a la legislación de la otra Parte, siempre que la persona interesada, dentro de 6 meses de haber presentado un formulario de solicitud conforme a la legislación de la primera Parte, presente una solicitud de la prestación correspondiente, conforme a la legislación de la última Parte.

3. Cuando, en virtud de la legislación de Finlandia, deba pagarse un monto adicional a raíz de la demora en la tramitación de una solicitud de pensión u otra prestación, para los fines de aplicar las disposiciones de la legislación relativa a dicho monto, se considerará que la solicitud ha sido presentada en la fecha en que esa solicitud, junto con todos los documentos anexos necesarios, haya sido recibida por la Institución Competente de Finlandia.

ARTICULO 22

SOLICITUDES DE DECOLUCION

1. Si la institución de una Parte hubiere pagado a un beneficiario una suma que exceda de la cantidad estipulada para el derecho de ese beneficiario, la institución podrá, dentro del marco y términos de la legislación aplicable, solicitar a la institución de la otra Parte que retenga una cantidad, equivalente a la suma pagada en exceso, de cualquier suma que deba pagar esta última institución al beneficiario. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable como si se tratara de la recuperación de una suma pagada en exceso por esa misma institución. La institución deberá remitir la suma que haya retenido a la institución solicitante.

2. Jos sopimuspuolen laitos on maksanut ennakkoa ajalta, jolta etuudensaajalla on oikeus saada vastaavaa etuutta toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, voi tämä laitos pyytää toisen sopimuspuolen laitosta pidättämään ennakkoa vastaavan määrän siitä määrästä, jonka laitos maksaa etuudensaajalle samalta ajalta. Tämän laitoksen suorittaman pidättämisen tulee tapahtua sen soveltamien lakien rajoissa ja ehdoin ja pidätetty summa siirretään vaatimuksen esittäneelle laitokselle.

3. Jos henkilö on saanut sosiaalihuoltoetuutta sopimuspuolen alueella ajalta, jolta hänellä on oikeus saada toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisia etuuksia, voi sosiaalihuoltoa antanut laitos, jos sillä on oikeus takaisinperintään maksuista, pyytää toisen sopimuspuolen laitosta pidättämään sosiaalihuoltoetuutta vastaavan määrän henkilölle maksamastaan määrästä. Tämän laitoksen suorittaman pidättämisen tulee tapahtua sen soveltamien lakien rajoissa ja ehdoin ja pidätetty summa siirretään vaatimuksen esittäneelle laitokselle.

23 artikla

Soveltamisessa käytettävät kielet

Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset, laitokset tai yhteyselimet voivat tätä sopimusta soveltaessaan käyttää sopimuspuolten virallisia kieliä tai toimeenpanosopimuksessa määritellyllä tavalla englannin kieltä.

24 artikla

Valuutta ja maksutapa

1. Tämän sopimuksen mukainen etuus voidaan maksaa sen sopimuspuolen valuutassa, jonka toimivaltainen laitos suorittaa maksun.

2. Jos jompikumpi sopimuspuoli ottaa käyttöön valuutan vaihtamista tai vientiä rajoittavia määräyksiä, molempien sopimuspuolten hallitusten on välittömästi ryhdyttävä

2. Si la institución de una Parte hubiere efectuado pagos anticipados, durante un período en el cual el beneficiario tenía derecho a recibir beneficios conforme a la legislación de la otra Parte, dicha institución podrá solicitar a la institución de esa otra Parte que retenga una suma equivalente a ese anticipo, de los beneficios que esa institución deba pagar al beneficiario, durante el mismo período. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable, y la suma retenida deberá enviarse a la institución solicitante.

3. Si de hubiere pagado asistencia social en el territorio de una Parte a un beneficiario que durante ese mismo período tenga derecho a beneficios conforme a la legislación de la otra Parte, la institución que hubiere prestado la asistencia social podrá, si tuviere derecho a solicitar recuperación de pagos, solicitar a la institución de la otra Parte que retenga una suma equivalente a los costos de asistencia social, durante el mismo período pagado a esa persona. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable, y la suma retenida deberá enviarse a la institución solicitante.

ARTICULO 23

IDIOMAS USADOS EN LA APLICACION DE ESTE CONVENIO

Las Autoridades Competentes, Instituciones y Organismos de Enlace de las Partes podrán, en la aplicación de este Convenio, usar los idiomas oficiales de las Partes o el idioma inglés, según se especifique en el Acuerdo Administrativo.

ARTICULO 24

MONEDA Y FORMA DE PAGO

1. El pago de cualquier beneficio en conformidad con este Convenio podrá efectuarse en la moneda de la Parte cuya Institución Competente realice el pago.

2. Si cualquiera de las Partes introdujere disposiciones para restringir el intercambio o exportación de monedas, los Gobiernos de ambas Partes adoptarán de inmediato las

tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän sopimuksen perusteella maksettavien rah summien siirron varmistamiseksi.

3. Jos sopimuspuolen alueella oleskeleva henkilö saa toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaista etuutta, se maksetaan jälkimmäisen sopimuspuolen toimivaltaisen laitoksen tarkoituksen mukaiseksi katsomalla tavalla.

25 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät erimielisyydet sopimuspuolten välillä ratkaistaan toimivaltaisten viranomaisten välisillä neuvotteluilla.

2. Jollei yhteisymmärrykseen päästä 1 kappaleessa mainitulla tavalla, sopimuspuoli voi alistaa erimielisyyden ratkaistavaksi välimiesoikeudessa, jonka kokoonpanosta ja menettelytavoista sopimuspuolet sopivat keskenään. Välimiesoikeuden päätökset ovat sitovia ja lopullisia.

V OSA

Siirtymä- ja loppumääräyksiä

26 artikla

Sopimuksen soveltaminen voimaantuloa edeltävään aikaan

1. Tämä sopimus ei anna oikeutta etuuden saamiseen sen voimaantuloa edeltävältä ajalta.

2. Ennen sopimuksen voimaantuloa täytetyt vakuutuskaudet otetaan huomioon määrättäessä oikeudesta etuuksiin tämän sopimuksen perusteella.

3. Sopimusta voidaan soveltaa myös ennen sen voimaantuloa sattuneisiin vakuutus tapah tumiin.

4. Ennen sopimuksen voimaantuloa myön-

medidas que sean necesarias para asegurar la transferencia de las sumas que deban pagarse conforme a este Convenio.

3. Cuando una persona, en el territorio de una Parte, esté percibiendo un beneficio conforme a la legislación de la otra Parte, éste deberá pagarse en cualquier forma que la Institución Competente de la última Parte considere adecuado.

ARTICULO 25

REGULACION DE CONTROVERSIAS

1. Cualquier controversia que surja entre las Partes con respecto a la interpretación o aplicación de este Convenio deberá ser resuelta mediante negociaciones entre las Autoridades Competentes.

2. Si no se llegare a ningún acuerdo conforme al párrafo 1, cualquiera de las Partes podrá someter la controversia a un Tribunal Arbitral, cuya composición y procedimiento serán acordados por las Partes. Las resoluciones del Tribunal Arbitral serán obligatorias y definitivas.

TITULO V

DISPOSICIONES TRANSITORIAS Y FINALES

ARTICULO 26

APLICACION DE ESTE CONVENIO RESPECTO DE PERIODOS ANTERIORES A SU ENTRADA EN VIGENCIA

1. El presente Convenio no conferirá ningún derecho a percibir el pago de un beneficio durante cualquier periodo anterior a su entrada en vigencia.

2. Para determinar el derecho a beneficios conforme a este Convenio, se considerarán los periodos de seguro cumplidos con anterioridad a su entrada en vigencia.

3. Este Convenio podrá aplicarse incluso a las contingencias acaecidas con anterioridad a su entrada en vigencia.

4. Previa solicitud del beneficiario, los

netyt etuudet voidaan etuudensaajan hake-
muksesta tarkistaa vastaamaan tämän sopi-
muksen määräyksiä. Tällainen tarkistaminen
ei saa johtaa etuuden määrän vähenemiseen.

27 artikla

Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

1. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

2. Kumpikin sopimuspuoli voi milloin ta-
hansa sanoa sopimuksen irti. Jos sopimus
irtisanotaan, se lakkaa olemasta voimassa
kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun irtisanomisesta on diplomaattiteitse ilmoitettu toiselle sopimuspuolelle.

3. Jos tämä sopimus lakkaa olemasta voi-
massa, sopimuksen perusteella saadut oikeu-
det pysyvät voimassa.

28 artikla

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan sitä kuukaut-
ta kolmantena seuraavan kuukauden ensim-
mäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat
vastaanottaneet toisiltaan jälkimmäisen il-
moituksen siitä, että ne ovat täyttäneet kaikki perustuslailliset ja oikeudelliset vaatimuk-
sensa, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen voimaantulolle.

Tämän vakuudeksi ovat allekirjoittaneet,
asianmukaisesti siihen valtuutettuina, allekir-
joittaneet tämän sopimuksen.

beneficios otorgados con anterioridad a la
entrada en vigencia de este Convenio podrán
revisarse en conformidad con las dis-
posiciones de éste. Dicha revisión no podrá
significar ninguna disminución del monto
del beneficio.

ARTICULO 27

VIGENCIA Y DENUNCIA DEL CONVENIO

1. Este Convenio tendrá vigencia por tiem-
po indefinido.

2. Cualquiera e las Partes podrá denunciar
en cualquier fecha el presente Convenio.
Dicha denuncia producirá sus efectos des-
pués de seis meses contados desde la fecha
de la notificación a la otra Parte a través de
la vía diplomática.

3. Si el presente Convenio termina, se
mantendrá el derecho a los beneficios ad-
quiridos en conformidad con éste.

ARTICULO 28

ENTRADA EN VIGENCIA

El presente Convenio entrará en vigencia
el primer día del tercer mes siguiente a
aquél en que se haya recibido la última noti-
ficación de las Partes de que se han cumpli-
do todos los requisitos constitucionales y
legales necesarios para dicha vigencia.

EN TESTIMONIO DE LO CUAL, los
infrascritos, debidamente autorizados para
ello han firmado el presente Convenio.

Tehty Santiagossa 7 päivänä maaliskuuta 1997 kahtena kappaleena suomeksi, espanjaksi ja englanniksi, ja kaikki tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Ole Norrback
Eurooppa-asioiden ja
ulkomaankauppaministeri

Chilen tasavallan hallituksen
puolesta

Jorge Arrate Mac Niven
Työ- ja sosiaaliministeri

HECHO en duplicado en Santiago, el día 7. de marzo de 1997, en idiomas finés, español e inglés, siendo todos los textos igualmente auténticos.

**POR EL GOBIERNO DE LA
REPUBLICA DE FINLANDIA**

Ole Norrback
Ministro de Asuntos Europeos y de
Comercio Exterior

**POR EL GOBIERNO DE LA
REPUBLICA DE CHILE**

Jorge Arrate Mac Niven
Ministro del Trabajo y Previsión Social

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Chile om social trygghet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner överenskommelsen mellan Finland och Chile om social trygghet. Överenskommelsen har undertecknats i mars 1997. Överenskommelsen innehåller bestämmelser om pensioner och sjukvård för pensionärer.

Överenskommelsen träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter den månad då de fördragsslutande parterna har

underrättat varandra om att de konstitutionella och rättsliga villkoren för ikraftträdandet av överenskommelsen har uppfyllts.

Till propositionen ansluter sig ett lagförslag om godkännande av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid samma tidpunkt som överenskommelsen.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Chile tog initiativet till en överenskommelse om social trygghet mellan Finland och Chile 1996. År 1990 hade Chile bilaterala överenskommelser om social trygghet endast med Spanien och Argentina. Efter det har Chile aktivt förhandlat om bilaterala överenskommelser om social trygghet. Bl.a. Sverige, Norge och Danmark har ingått överenskommelser med Chile.

Chile är Finlands näst viktigaste exportland i Sydamerika och finländska företag har dotterbolag i Chile. På basis av de finländska företagens investeringar är Finland den fjärde största utländska investeraren i Chile.

I Chile bor ca 130 finska medborgare, av vilka en del är av finländska företag utsända arbetstagare och deras familjemedlemmar. För närvarande är 107 chilenska medborgare bosatta i Finland. Åren 1973—1977 anlände 182 flyktingar till Finland från Chile. Enligt uppskattning hade fram till mitten av 1980-talet ca hälften av dem återvänt till Chile. En viss flyttningsrörelse mellan Finland och Chile pågår fortfarande.

En överenskommelse om social trygghet med Chile behövs eftersom det chilenska och det finländska systemet för social trygghet innehåller begränsningar gällande utläningar.

Den bilaterala överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Chile gäller främst pensioner. Med stöd av överenskommelsen kan personer som är bosatta på den andra fördragsslutande partens territorium beviljas och betalas pension. Överenskommelsen innehåller också bestämmelser om utsända arbetstagare och deras familjemedlemmar.

Det lagstadgade pensionsskyddet i Chile är i ett övergångsskede, under vilket man iaktar det nya pensionssystemet, som infördes 1981 och som grundar sig på individuellt sparkapital, och det förra systemet, som baserar sig på branschvis indelade pensionssystem. Pension utbetalas inte till utlandet utan en överenskommelse om social trygghet.

För arbetstagare som trätt in i arbetslivet efter 1982 är det obligatoriskt att ansluta sig till det nya systemet. För företagare är en anslutning till det nya systemet frivillig. De

som omfattas av det gamla systemet kan välja om de vill höra till det nya systemet eller om de önskar stanna inom ramen för det gamla systemet. År 1996 hörde ca fem miljoner arbetstagare till det nya systemet och ca 300 000 till det gamla systemet. Av pensionstagarna fick 900 000 sin pension enligt det gamla systemet och 200 000 enligt det nya systemet år 1996.

Arbetstagarna finansierar själva sina pensioner enligt det nya systemet. Den obligatoriska ålderspensionsavgiften är 10 % av lönen upp till ett fastställt maximibelopp. Arbetstagaren kan frivilligt betala större avgifter och på så sätt förbättra sitt pensionskydd.

En arbetstages personliga pensionskonto växer genom influtna försäkringspremier och avkastningen av dem. Pensionens storlek beror på de betalda försäkringspremierna och den ränta som placeringen avkastar. När arbetstagaren går i pension kan han eller hon lyfta pension direkt från sitt konto, köpa livränta hos ett försäkringsbolag med de medel som inlutit på kontot eller förena dessa två alternativ.

De privata pensionskassorna svarar för administrationen av systemet och placeringen av medel. Kassornas reella avkastningskrav är 4 %. I syfte att täcka de administrativa kostnaderna uppbär kassorna en serviceavgift av sina medlemmar. Arbetstagarna kan i sin tur själva välja den pensionskassa som de vill ansluta sig till. Den som vill kan byta ut medlemskapet mot medlemskap i en annan kassa.

Ett offentligt organ svarar för tillsynen över de privata pensionskassorna. Tillsynen omfattar både de försäkrade arbetstagarnas konton och pensionskassans ekonomiska verksamhet. Om placeringsverksamhet som gäller pensionsmedel bestäms i lag.

Den allmänna pensionsåldern i fråga om ålderspension är 65 för män och 60 för kvinnor. Pensionen kan också tas ut i förtid om det fastställda minimibeloppet för pensionskapital har tjänats in. Pensionen kan också fritt senareläggas.

Försäkringspremien för invalid- och familjepension är i genomsnitt 3 % av lönen. Arbetstagaren betalar försäkringspremien själv. Invalidpension kan beviljas till fullt belopp

eller som delpension. Full pension beviljas om arbetsförmågan är nedsatt med minst två tredjedelar och delpension om arbetsförmågan är nedsatt med mer än hälften, men mindre än två tredjedelar. Full pension utgör 70 % och delpension 50 % av den genomsnittliga lönen för de tio år som föregått arbetsoförmågan. Om försäkringstiden är mindre än tio år, fastställs pensionen utgående från den genomsnittliga lönen för hela försäkringstiden.

Familjepension betalas till änkor, till arbetsoförmögna anklingar och till förmånslätarens barn som inte har fyllt 18 år. Pension betalas också till modern till förmånslätarens barn även om hon inte har varit gift med förmånslätare. Pension kan också betalas till förmånslätarens föräldrar, om förmånslätarens svarade för deras försörjning. Efterlevandepensionen är 50 % av beloppet för förmånslätarens invalidpension, om också barnen får pension. Barnpensionen är 15 % av beloppet av förmånslätarens invalidpension.

Staten garanterar en minimipension för alla som omfattas av det nya systemet. Pensionen utgör ca 25 % av den genomsnittliga lönenivån i landet. Minimipension betalas till den del den intjänade pensionen annars förblir mindre än minimipensionen. För närvarande är minimipensionen 125 US-dollar, dvs. ca 600 mk i månaden. För att erhålla minimibeloppet för ålderspension skall en försäkrad ha betalt premierna enligt systemet i 20 år. För erhållande av minimibeloppet av invalid- och familjepension räcker det att premierna har betalats i tio år.

Administrationen av de gamla pensionsystemen handhas numera centraliserat av socialskyddsinstitutet Instituto de Normalización Previsional (INP). Målsättningen för nivån på arbetstagares ålderspension är som högst 70 % av den genomsnittliga inkomsten under de fem senaste åren efter 30 försäkringsår. Pensionsåldern är 65 för män och 60 för kvinnor. För erhållande av pension krävs att försäkringspremie har betalats i minst tio år. Ur systemen betalas också invalid- och familjepensioner. Pensionerna finansieras med arbetstagaravgifter. Eftersom merparten av de försäkrade har övergått till det nya systemet, är staten dock för närvarande tvungen att finansiera den största delen av de pensioner som betalas ut.

Arbetstagarna betalar 7 % av sina löner i sjukvårdsavgift. Sjukvården upprätthålls både inom ramen för det offentliga och privata systemet. En person kan själv välja inom vilket system han eller hon vill betala avgift. Pensionstagare som får pension i Chile har rätt till sjukvårdsförmåner i Chile. Även pensionärer betalar sjukvårdsavgift.

2. Ekonomiska verkningar

År 1997 betalades till 16 i Chile bosatta pensionstagare arbetspension till ett sammanlagt belopp av 654 000 mk. De flesta av dessa pensionstagare är finska medborgare, vilka utan begränsningar får arbetspension till utlandet även utan en överenskommelse om social trygghet. Överenskommelsen torde i viss mån öka kostnaderna för arbetspensionssystemet, eftersom pension med stöd av överenskommelsen och utan tillstånd av Pensionsskyddscentralen kan betalas även till andra i Chile bosatta personer som arbetat i Finland än finska medborgare.

År 1997 fick sex pensionstagare i Chile folkpension från Finland till ett sammanlagt belopp av 93 000 mk. De tilläggskostnader som förorsakas folkpensionssystemet på grund av överenskommelsen är ringa när man beaktar antalet personer som rör sig mellan Finland och Chile samt den minskande verkan som arbetspension och från utlandet erhållen pension har i fråga om folkpensionen.

Sjukvårdsförmånerna för pensionstagare föranleder inte några tilläggskostnader på grund av överenskommelsen, eftersom pensionärer som är bosatta i Finland har rätt till sjukvårdsförmåner även med stöd av den nationella lagstiftningen.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Socialförsäkringsanstaltens sakkunnighjälp har anlåtats vid beredningen.

Förhandlingarna om överenskommelsen inleddes 1996. Innehållet i överenskommelsen avgjordes slutligen genom skriftväxling i februari 1997 och överenskommelsen under-tecknades i mars 1997.

DETALJMOTIVERING

1. Överenskommelsens innehåll

Överenskommelsen är indelad i fem delar, av vilka den första innehåller allmänna bestämmelser (artiklarna 1—5). Den andra delen omfattar bestämmelserna om tillämplig lagstiftning (artiklarna 6—10). Den tredje delen innehåller särskilda bestämmelser som gäller olika grupper av förmånstagare (artiklarna 11—15). Den fjärde delen innehåller vissa bestämmelser om verkställighet och tillämpning av överenskommelsen (artiklarna 16—25). I den femte delen ingår övergångs- och slutbestämmelser (artiklarna 26—28).

Artikel 1. I artikeln definieras de begrepp som används i överenskommelsen.

Artikel 2. I artikeln bestäms särskilt för vardera fördragsslutande parten den lagstiftning som överenskommelsen skall tillämpas på. Överenskommelsen omfattar ömsesidigt pensionerna. Utöver detta bestäms om pensionstagares rätt till sjukvårdsförmåner. För Finlands del gäller överenskommelsen folkpensionssystemet, arbetspensionssystemet, pensionstagares sjukvårdsförmåner och arbetsgivarens folkpensionsavgift. För Chiles del tillämpas överenskommelsen på lagstiftningen gällande både det nya och det gamla ålders-, invalid- och familjepensionssystemet samt dessutom på lagstiftningen gällande pensionstagares sjukvårdsförmåner.

Artikel 3. I artikeln anges de personer på vilka överenskommelsen tillämpas. Överenskommelsen skall tillämpas på personer som omfattas eller har omfattats av den lagstiftning som avses i artikel 2 samt på deras familjemedlemmar eller förmånstagare.

Artikel 4. I artikeln bestäms att de fördragsslutande parternas medborgare, flyktingar och statslösa personer samt personer som härleder sin rätt från ovan nämnda personer likställs med varandra i fråga om rättigheter och skyldigheter som gäller förmåner enligt lagstiftningen i Finland eller Chile.

Artikel 5. I artikeln bestäms om betalning utomlands av kontantförmåner i form av pensioner. Utbetalningen av dessa får inte minskas, ändras, avbrytas eller dras in därför att förmånstagaren bor på den andra fördragsslutande partens territorium. Pensioner-

na betalas också till de fördragsslutande parternas medborgare som bor i en tredje stat, förutsatt att den fördragsslutande part som utbetalar pensionen har ingått en överenskommelse om social trygghet med staten i fråga eller vidtagit motsvarande arrangemang.

Det finns dock undantag från dessa principer. Exempelvis i artikel 12 bestäms att folkpension och pension enligt familjepensionslagen kan utbetalas endast till finska eller chilenska medborgare som bor i Finland eller Chile.

I stycke 3 sägs att finsk arbetslöshetspension, deltidspension eller pensionstagares bostadsbidrag inte betalas utomlands.

Artikel 6. I artikeln bestäms att en person omfattas av lagstiftningen i det land där han eller hon arbetar eller är verksam som företagare. När det är fråga om sådana socialskydds-förmåner för vilka det inte krävs att en person skall arbeta för att omfattas av förmånen, skall personen i fråga omfattas av lagstiftningen i den stat han eller hon är bosatt i.

Artikel 7. I artikeln bestäms om undantag till huvudregeln i artikel 6 om tillämplig lagstiftning. En arbetstagare som tillfälligt utsänds till den andra fördragsslutande partens territorium för att arbeta, kan omfattas av det utsändande landets system för social trygghet i högst tre år. Exempelvis kan en finsk arbetstagare sändas till ett chilenskt moder-, dotter- eller systerbolag utan dispensförfarande. Om det tillfälliga arbetet varar längre än tre år, kan de fördragsslutande parternas behöriga myndigheter eller de organ de befullmäktigat på grundval av artikel 8 avtala om att arbetstagaren skall fortsätta att omfattas av lagstiftningen i det utsändande landet.

Enligt stycke 2 bestäms sjömännens sociala trygghet på grundval av under vilken fördragsslutande parts flagg fartyget seglar.

I stycke 3 bestäms om den sociala tryggheten för personalen vid en diplomatisk eller konsulär beskickning. Enligt bestämmelserna i artikeln omfattas personalen vid en diplomatisk eller konsulär beskickning av den utsändande statens lagstiftning. Däremot omfattas den administrativa och tekniska perso-

nal samt tjänstepersonal som på orten anställts vid en diplomatisk beskickning liksom också tjänstemännen och tjänstepersonalen vid en konsulär myndighet av socialskyddet i stationeringslandet. Dessa skall dock, om de vill, ges möjlighet att välja att omfattas av det sändande landets lagstiftning om social trygghet på villkor att de är medborgare i det sändande landet.

En fördragsslutande parts tjänstemän och med dem jämförbara personer som sänts ut till den andra fördragsslutande partens territorium omfattas av socialskyddet i det sändande landet.

Artikel 8. I artikeln anges att de behöriga myndigheterna eller de organ de befullmäktigat kan avtala om undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning.

Artikel 9. I artikeln bestäms att medföljande familjemedlemmar som bor i samma hushåll som en utsänd arbetstagare, en utsänd anställd vid en diplomatisk eller konsulär beskickning samt en tjänsteman omfattas av samma fördragsslutande parts lagstiftning som arbetstagaren. Det ovan nämnda tillämpas dock inte, om en familjemedlem på grundval av sitt eget arbete omfattas av den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

Artikel 10. Enligt artikeln skall försäkringspremier som ansluter sig till arbetet och inkomsterna av detta betalas endast i det ena landet. Försäkringspremier som gäller en arbetstagare eller en företagare betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som han eller hon omfattas av.

Artikel 11. Enligt artikeln har en person som får pension i enlighet med lagstiftningen i Finland eller Chile och som bor på den andra fördragsslutande partens territorium rätt till sjukvårdsförmåner på samma villkor som pensionärer som omfattas av lagstiftningen i bosättningslandet. Med sjukvårdsförmåner avses i överenskommelsen för Finlands del tjänster inom det offentliga hälsovårdssystemet i Finland och sjukvårdsersättningar som utbetalas med stöd av sjukförsäkringslagen. Med sjukvårdsförmåner avses för Chiles del sjukvårdsförmåner enligt den chilenska lagstiftningen. En pensionstagare som flyttar från Finland till Chile har med stöd av bestämmelsen samma rätt till sjukvårdsförmåner som en chilensk pensionstagare. Likaså gäller skyldigheten att betala sjukvårdsavgift i Chile pensionstagare som flyttar från Finland till Chile. En pensionstagare som flyttar från Chile till Finland har

rätt till sjukvårdsförmåner även med stöd av att han eller hon är bosatt i Finland.

Artikel 12. I artikeln bestäms om i Finland eller Chile bosatta finska eller chilenska medborgares rätt till pension enligt folkpensionslagen eller familjepensionslagen samt om utbetalning av pensionen. Enligt artikeln har en person rätt till ålderspension, om han eller hon efter att ha fyllt 16 år har bott minst tre år utan avbrott i Finland. Personen har likaså rätt till efterlevandepension och barnpension enligt familjepensionslagen, om överenskommelsens krav på medborgarskap och boende uppfylls. Enligt stycke 3 beror beloppet av ålderspension och efterlevandepension på antalet år som personen varit bosatt i Finland.

Artikel 13. I artikeln bestäms om beaktandet av försäkringsperioder som fullgjorts i Chile. Bestämmelserna kan ha betydelse vid fastställandet av arbetslöshetspension och deltidspension enligt det finska arbetspensionssystemet.

För beviljande av sådan pension där tiden från pensionsfallet till uppnådd pensionsålder (återstående tid) beaktas vid fastställandet, förutsätts alltid att personen i fråga under året för pensionsfallet och under de tio kalenderår som omedelbart föregått detta i minst tolv kalendermånader utfört arbete som omfattas av den finska arbetspensionslagstiftningen.

I stycke 2 bestäms att om en person inte uppfyller kravet på fem års boende enligt det finska arbetspensionssystemet, ett krav som också gäller rätt till pension på basis av återstående tid, beaktas personens arbetsperioder i Chile och likställs dessa perioder med boendetider i Finland.

Artikel 14. I artikeln bestäms om beaktandet av försäkringsperioder som fullgjorts i Finland i situationer där den chilenska lagstiftningen förutsätter ett visst antal fullgjorda försäkringsperioder för att personen i fråga skall kunna erhålla, bibehålla eller återfå rätten till ålders-, invalid- eller familjepension.

För att få minimiålderspension enligt det nya systemet skall den försäkrade ha betalt försäkringspremier under en period av tjugo år. En förutsättning för erhållande av invalid- och familjepension samt minimiålderspension enligt det gamla systemet är att premierna har betalats under en tid av tio år. Om en person t.ex. har arbetat i Chile åtta år och i Finland två år kan arbetsperioderna i

Finland räknas ihop med de perioder för vilka försäkringspremie betalats i Chile, i vilket fall villkoret beträffande försäkringsperioder för invalidpension fullgörs. Om personen dessutom uppfyller de andra förutsättningar som Chiles lagstiftning ställer, har han eller hon rätt till minimiinvalidpension i Chile.

Artikel 15. I artikeln bestäms om tillämpning av Chiles lagstiftning. Enligt stycke 1 i artikeln finansieras pensionerna i Chile med medel som varje medlem i en pensionskassa betalar in på sitt eget pensionskonto. Staten garanterar dock en minimipension om medlen på kontot inte räcker till för att finansiera pensionen. Personen i fråga har då enligt artikel 14 rätt att även tillgodogöra sig de försäkringsperioder som fullgjorts i Finland för att få rätt till minimibeloppet av ålders-, invalid- eller familjepension.

Enligt stycke 2 jämföras en person som får pension enligt den finska lagstiftningen med en pensionstagare som beviljas pension enligt det gamla pensionssystemet i Chile när det gäller rätten till förtida ålderspension enligt Chiles nya pensionssystem.

Enligt stycke 3 kan en arbetstagare som omfattas av Chiles nya pensionssystem och som är bosatt i Finland fortsätta att vara försäkrad i Chile genom att såsom företagare frivilligt betala försäkringspremie i Chile. Detta påverkar dock inte personens skyldighet att vara försäkrad och betala försäkringspremie i Finland.

I stycke 4 bestäms att en person som omfattas av Chiles gamla pensionssystem har rätt att tillgodogöra sig perioderna i Finland enligt artikel 14 för att vara berättigad till pensionsförmåner. För erhållande av pension enligt detta system krävs att försäkringspremier har betalats under en tid av minst tio år.

Enligt stycke 5 fastställer i de situationer som avses i stycke 1 och 4 den behöriga inrättningen pensionsbeloppet på samma sätt som om alla försäkringsperioder hade fullgjorts i enlighet med den chilenska lagstiftningen. Pensionen betalas dock som en andel som räknas ut genom att de försäkringsperioder som fullgjorts enligt den chilenska lagstiftningen relateras till den sammanlagda försäkringstid som fullgjorts i Finland och Chile.

I stycke 6 bestäms att en person som får pension enligt finsk lagstiftning jämföras med en person som omfattas av det gamla pensionssystemet i Chile. Enligt det gamla

pensionssystemet i Chile betalas pension endast till personer som arbetar ända fram till sin pensionering. En person som får pension enligt finsk lagstiftning bibehåller sin rätt till pension i Chile och har med stöd av denna bestämmelse rätt till pension även om han eller hon exempelvis inte arbetar i Chile fram till sin pensionering.

Artikel 16—25. I dessa artiklar bestäms om de principer som skall iaktas när överenskommelsen tillämpas, om läkarundersökningar, om kontakterna mellan de inrättningar och myndigheter som tillämpar överenskommelsen samt om fataliteter.

Artikel 26—28. I artiklarna bestäms om frågor som gäller tillämpningsområdet och ikraftträdandet.

2. Ikraftträdande

Enligt artikel 28 träder överenskommelsen i kraft den första dagen i den tredje månaden efter den månad då de fördragsslutande parterna har underrättat varandra om att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts.

Avsikten är att genom förordning införa lagen om godkännande av vissa till lagstiftningens område hörande bestämmelser vid samma tidpunkt som överenskommelsen.

3. Behovet av riksdagens samtycke

Överenskommelsen innehåller bestämmelser som avviker från den gällande lagstiftningen om social trygghet. Sådana är bestämmelserna i artiklarna 5, 6, 12, 13 och 22. Bestämmelserna i artikel 20 innebär undantag från Finlands interna lagstiftning om skatter och avgifter.

När de fördragsslutande parternas myndigheter och inrättningar tillämpar överenskommelsen kan de enligt artikel 23 använda de fördragsslutande parternas officiella språk samt engelska. För myndigheterna och tjänstemännen innebär bestämmelsen en ny förpliktelse som för Finlands del strider mot språklagen (148/1922) och lagen angående den språkkunskap som skall av tjänstemän fordras (149/1922) samt för landskapet Ålands del mot språkbestämmelserna i 36—43 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lag-

stiftningen, behövs riksdagens godkännande till dessa delar.

4. Lagstiftningsordning

Bestämmelsen i artikel 23 om det språk som skall användas i handlingar strider mot språkbestämmelserna i självstyrelselagen för Åland. Detta innebär att ikraftträdandet av överenskommelsen på Åland enligt 69 § självstyrelselagen förutsätter att det stiftas en lag i grundlagsordning och att lagen dessutom godkänns av Ålands lagting.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den i Santiago den 7 mars 1997 ingångna överenskommelsen mellan Republiken Finland och Republiken Chile om social trygghet.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Chile om social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som bestäms i 69 § 1 mom. riksdagsordningen, föreskrivs:

1 §
Bestämmelserna i den i Santiago den 7 mars 1997 mellan Republiken Finland och Republiken Chile ingångna överenskommelsen om social trygghet är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har avtalats.

2 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 13 november 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister
Sinikka Mönkäre

**ÖVERENSKOMMELSE
MELLAN REPUBLIKEN FINLAND
OCH REPUBLIKEN CHILE
OM SOCIAL TRYGGHET**

Republiken Finlands regering och Republiken Chiles regering, nedan de fördragsslutande parterna,

som önskar reglera staternas inbördes relationer inom området social trygghet, har kommit överens om följande:

DEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Definitioner

1. I denna överenskommelse avses med
- a) "lagstiftning" lagar, förordningar och bestämmelser som gäller de i artikel 2 angivna sektorerna av de fördragsslutande parternas system för social trygghet,
 - b) "behörig myndighet" i Finland social- och hälsovårdsministeriet och i Chile arbets- och socialministern,
 - c) "inrättning" en myndighet eller inrättning som har till uppgift att verkställa den lagstiftning som nämns i artikel 2,
 - d) "behörig inrättning" en inrättning till vars uppgifter hör att bevilja förmåner enligt den lagstiftning som är tillämplig,
 - e) "förmån" alla kontantförmåner eller andra förmåner enligt den lagstiftning som nämns i artikel 2 i denna överenskommelse inklusive alla tillägg eller förhöjningar som enligt den fördragsslutande partens lagstiftning hör till förmånerna, om inte något annat bestäms i denna överenskommelse,
 - f) "försäkringsperiod" arbetsperioder som arbetstagare eller företagare, betalnings- eller boendeperioder i överensstämmelse med hur de har definierats eller erkänts som försäkringsperioder i den lagstiftning enligt vilken de har fullgjorts eller anses vara fullgjorda,

**CONVENIO DE SEGURIDAD
SOCIAL
ENTRE
LA REPUBLICA DE FINLANDIA
Y
LA REPUBLICA DE CHILE**

El Gobierno de la República de Finlandia y el Gobierno de la República de Chile, en adelante las Partes

Animados por el deseo de regular las relaciones entre los dos Estados en materia de Seguridad Social, han convenido lo siguiente:

TITULO I

DISPOSICIONES GENERALES

ARTICULO 1

DEFINICIONES

1. - Para los fines de este Convenio:
- a) "Legislación", significa las leyes, decretos y reglamentos relativos a los sistemas de seguridad social de las Partes, especificada en el artículo 2 de este Convenio.
 - b) "Autoridad Competente", significa respecto de Finlandia, el Ministerio de Asuntos Sociales y de Salud y, en relación con Chile, el Ministro del Trabajo y Previsión Social.
 - c) "Institución", significa la autoridad u organismo responsable de aplicar la legislación especificada en el artículo 2 de este Convenio.
 - d) "Institución Competente", significa el organismo responsable de otorgar las prestaciones conforme a la legislación aplicable.
 - e) "Beneficio", significa cualquier pago en efectivo u otra prestación conforme a la legislación definida en el artículo 2 de este Convenio, incluido cualquier monto, aumento o suplemento adicional que deba pagarse además de este beneficio conforme a la legislación de una Parte, salvo disposición en contrario.
 - f) "Período de Seguro", significa todo período de trabajo o de trabajo independiente, de imposiciones o residencia, definido o reconocido como período de seguro en la legislación bajo la cual se haya cumplido, así como cualquier período considerado por di-

ävensom alla de motsvarande perioder som enligt en fördragsslutande parts lagstiftning likställs med försäkringsperioder,

g) "boende" i fråga om Finland att personen i fråga har sin egentliga bostad och sitt hem i Finland och att han eller hon huvudsakligen vistas i Finland, och i fråga om Chile sådant boende som definieras i chilensk lagstiftning,

h) "familjemedlem" i fråga om Finland make och barn som inte har fyllt 18 år samt barn under 25 år som studerar på heltid eller får yrkesutbildning, och i fråga om Chile en person som enligt tillämplig lagstiftning betraktas som familjemedlem,

i) "arbetstagare" i fråga om Finland arbetstagare som omfattas av lagstiftningen gällande arbetspensionssystemet och i fråga om Chile varje person som är anställd hos en arbetsgivare som underlydande eller i ett beroendeförhållande, ävensom en person som enligt tillämplig lagstiftning betraktas som arbetstagare,

j) "företagare" i fråga om Finland företagare som omfattas av lagstiftningen gällande arbetspensionssystemet och i fråga om Chile varje person som bedriver egen verksamhet och får sin utkomst av den.

2. Övriga begrepp och uttryck i denna överenskommelse har den betydelse de har givits i den ifrågavarande fördragsslutande partens tillämpliga lagstiftning.

Artikel 2

Tillämplig lagstiftning

1. Denna överenskommelse tillämpas på lagstiftning som

A. för Finlands del gäller

a) folkpensionssystemet och arbetspensionssystemet,

b) pensionstagares sjukvårdsförmåner inklusive ersättningar för sjukvård enligt sjukförsäkringslagen och service inom ramen för det offentliga hälso- och sjukvårdssystemet,

c) arbetsgivarens socialskyddsavgift i fråga om folkpensionsavgiften,

cha legislación como equivalente a un período de seguro.

g) "Residencia", significa con respecto a Finlandia, que la persona es residente permanente, tiene su hogar en Finlandia y permanece principalmente en ese país y en relación con Chile, el significado que le asigna la legislación de Chile.

h) "Miembro de familia", significa con respecto a Finlandia, el o la cónyuge y cualquier menor de 18 años, así como menores de 25 años que sean alumnos con jornada completa o alumnos que reciban formación profesional y, en relación con Chile, toda persona que tenga dicha calidad en conformidad con la legislación aplicable.

i) "Trabajador Dependiente", significa con respecto a Finlandia, una persona que tiene una ocupación conforme a la legislación relativa al Plan de Pensiones de Trabajo y, en relación con Chile, toda persona que está al servicio de un empleador bajo un vínculo de subordinación y dependencia, así como aquella que se considere como tal por la legislación aplicable.

j) "Trabajador Independiente", significa con respecto a Finlandia, una persona que trabaja en forma independiente conforme a la legislación relativa al Plan de Pensiones de Trabajo y, en relación con Chile, toda persona que ejerce una actividad por cuenta propia por la cual percibe ingresos.

2. - Los demás términos y expresiones utilizados en este Convenio tienen el significado que les atribuye la legislación aplicable.

ARTICULO 2

LEGISLACION APLICABLE

1. El presente Convenio se aplicará a la legislación que rige:

A) En relación con Finlandia

a) El Plan Nacional de Pensiones y el Plan de Pensiones de Trabajo;

b) Las prestaciones de atención de salud para pensionados, incluidos los reembolsos por gastos médicos conforme a la Ley de Seguro de Enfermedad y Servicios de Atención de Salud Pública;

c) Las cotizaciones previsionales del empleador en relación con la cotización para la

B. för Chiles del gäller

- a) det nya ålders-, invalid- och familjepensionssystemet som grundar sig på individuellt sparkapital,
- b) det ålders-, invalid- och familjepensionssystem som administreras av Instituto de Normalización Previsional,
- c) pensionstagares sjukvårdsförmåner.

2. Om inte de fördragsslutande parterna kommer överens om något annat tillämpas denna överenskommelse även på sådan kommande lagstiftning som kodifierar, ersätter, ändrar eller kompletterar den lagstiftning som nämns i stycke 1.

3. De behöriga myndigheterna underrättar varandra om sådana ändringar i lagstiftningen som gäller de socialskyddssektorer som nämns i stycke 1.

4. Om inte något annat bestäms beaktas vid tillämpningen av denna överenskommelse inte internationella avtal som de fördragsslutande parterna ingått eller någondera fördragsslutande partens lagstiftning som följer av verkställandet av ett internationellt avtal.

Artikel 3**Personer på vilka överenskommelsen tillämpas**

Om inte något annat bestäms tillämpas denna överenskommelse på personer som omfattas eller har omfattats av den lagstiftning som avses i artikel 2 samt på personer som härleder sin rätt från dessa personer.

Artikel 4**Jämlik behandling**

Om inte något annat bestäms i denna överenskommelse har följande personer som bor på en fördragsslutande parts territorium samma rättigheter och skyldigheter enligt denna parts lagstiftning som partens egna medborgare:

- a) den andra fördragsslutande partens medborgare,
- b) flyktingar som avses i konventionen av den 28 juli 1951 angående flyktingars rättsli-

Pensión Nacional.**B) Respecto de Chile:**

- a) El Nuevo Sistema de Pensiones de vejez, invalidez y sobrevivencia, basado en la capitalización individual;
- b) Los regímenes de pensiones de vejez, invalidez y sobrevivencia administrados por el Instituto de Normalización Previsional, y
- c) Los regímenes de prestaciones de salud para pensionados.

2. Salvo disposición acordada en contrario por las Partes, el presente Convenio también se aplicará a las disposiciones legales que en el futuro complementen o modifiquen la legislación especificada en el párrafo 1.

3. Las Autoridades Competentes se notificarán las modificaciones de la legislación de cada una de las ramas de la seguridad social especificadas en el párrafo 1.

4. Salvo disposición en contrario, la aplicación de este Convenio no se verá afectada por Convenios internacionales suscritos por las Partes ni por aquella legislación de una Parte que se haya promulgado para la implementación de un convenio internacional.

ARTICULO 3**PERSONAS A QUIENES SE APLICA ESTE CONVENIO**

Salvo disposición en contrario, el presente Convenio se aplicará a todas las personas que están o han estado sujetas a la legislación referida en el artículo 2 de este Convenio, así-como a las personas que deriven sus derechos de ellas.

ARTICULO 4**IGUALDAD DE TRATO**

Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa las siguientes personas, mientras residan en el territorio de una Parte, tendrán los mismos derechos y obligaciones que los nacionales de esa Parte:

- a) los nacionales de la otra Parte;
- b) los refugiados a que se refiere la Convención de 28 de Julio de 1951 relativa a la

ga ställning och i det till konventionen anslutna protokollet av den 31 januari 1967,

- c) statslösa personer,
- d) personer som härleder sin rätt från personer som anges i punkterna a-c.

condición de los Refugiados y el Protocolo de 31 de Enero de 1967 de esa Convención;

- c) los apátridas
- d) las personas que se mencionan en los párrafos a), b) y c), en la medida que derivens derechos de esas personas.

Artikel 5

Betalning av förmåner utomlands

1. Om inte något annat bestäms i denna överenskommelse får pensioner och andra kontantförmåner inte minskas, ändras, avbrytas eller dras in därför att förmånstagaren bor på den andra fördragsslutande partens territorium.

2. Om inte något annat bestäms i denna överenskommelse betalas pensioner och andra kontantförmåner som avses i föregående stycke till den andra fördragsslutande partens medborgare som bor på en tredje stats territorium på samma villkor som förmånerna enligt den fördragsslutande partens lagstiftning betalas denna fördragsslutande parts medborgare som bor på en tredje stats territorium, förutsatt att denna fördragsslutande part med staten i fråga har ingått överenskommelse om social trygghet eller vidtagit motsvarande arrangemang.

3. Bestämmelserna i stycke 1 och 2 i denna artikel tillämpas inte på finsk arbetslöshets- och deltidspension och inte heller på pensionstagares bostadsbidrag.

DEL II

Bestämmelser om tillämplig lagstiftning

Artikel 6

Huvudregel

1. Om inte något annat bestäms i denna överenskommelse omfattas en person på vilken denna överenskommelse tillämpas av den fördragsslutande parts lagstiftning på vars territorium han eller hon arbetar eller är verksam som företagare. I fråga om sådana socialskyddssektorer, som avses i artikel 2

ARTICULO 5

EXPORTACION DE BENEFICIOS

1. Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa, las pensiones y los beneficios en efectivo no se disminuirán, enmendarán, suspenderán ni retendrán por el hecho de que la persona resida en el territorio de la otra Parte.

2. Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa las pensiones y beneficios en efectivo a que se refiere el párrafo anterior serán pagadas a los nacionales de la otra Parte que residan en el territorio de un tercer Estado, en las mismas condiciones que la legislación de una Parte aplica a sus nacionales que residen en el territorio de un tercer Estado, siempre que esa Parte haya suscrito un Convenio de Seguridad Social o un instrumento similar con ese tercer Estado.

3. Las disposiciones de los párrafos 1 y 2 de este artículo no se aplicarán a las pensiones por desempleo y media jornada ni a las asignaciones de vivienda para los pensionados.

TITULO II

DISPOSICIONES RELATIVAS A LA LEGISLACION APLICABLE

ARTICULO 6

REGLA GENERAL

Salvo disposición en contrario de este Convenio, la persona a quien se aplique este Convenio estará sujeta a la legislación de la Parte en cuyo territorio ejerza la actividad laboral en forma dependiente o independiente. Tratándose de las situaciones previstas en el artículo 2, párrafo 1, que no dependen del

stycke 1 och som inte är beroende av sysselsättning, omfattas en person av den fördragsslutande parts lagstiftning på vars territorium han eller hon bor.

Artikel 7

Undantag

1. En person som
 - a) står i arbetsförhållande till en sådan arbetsgivare vars hemort är på den ena fördragsslutande partens territorium,
 - b) omfattas av denna fördragsslutande parts lagstiftning, och
 - c) utsänds till den andra fördragsslutande partens territorium för att för samma arbetsgivare eller för en sådan arbetsgivare som är bunden till denna arbetsgivare utföra ett arbete som varar högst tre år, omfattas fortfarande av den förstnämnda fördragsslutande parts lagstiftning.
2. Personer som arbetar på ett fartyg som seglar under en fördragsslutande parts flagg omfattas av denna fördragsslutande parts lagstiftning, förutsatt att arbetsgivaren har sin hemort på partens territorium.
3. a) Personer som tillhör personalen vid en fördragsslutande parts diplomatiska eller konsulära beskickning omfattas av den utsändande fördragsslutande partens lagstiftning om de är denna fördragsslutande parts medborgare.
 - b) På personer som tillhör den administrativa och tekniska personalen samt tjänstepersonalen vid en fördragsslutande parts diplomatiska beskickning, ävensom på personer som tillhör konsulär myndighets anställda och tjänstepersonal tillämpas bestämmelserna i artikel 6. De kan dock välja att omfattas av den förstnämnda fördragsslutande partens lagstiftning, om de är denna fördragsslutande parts medborgare. Valet skall göras inom sex månader från den dag denna överenskommelse träder i kraft eller sysselsättningen i fråga börjar på den andra fördragsslutande partens territorium.
 - c) Bestämmelserna i punkt a i detta stycke tillämpas på motsvarande sätt på tjänstemän och andra med dem jämförbara personer.

empleo, la persona estará sujeta a la legislación de la Parte en cuyo territorio reside.

ARTICULO 7

EXCEPCIONES

1. Una persona que:
 - a) Preste servicios a un empleador cuyo domicilio social está ubicado en el territorio de una Parte, y
 - b) Esté sujeta a la legislación de esa Parte, y
 - c) Sea enviada a trabajar en el territorio de la otra Parte por el mismo empleador o por un empleador relacionado, durante un período que no exceda de tres años, seguirá sujeta a la legislación de la primera Parte.
2. Una persona que preste servicios a bordo de un buque que enarbole la bandera de una Parte estará sujeta a la legislación de esa Parte, siempre que el domicilio social del empleador esté ubicado en el territorio de esa Parte.
3. a) Los miembros de una misión diplomática y los miembros de una oficina consular de una Parte estarán sujetos a la legislación de la Parte que los envía, siempre que sean nacionales de esa Parte.
 - b) El personal administrativo y técnico y el personal de servicio de una misión diplomática así como los empleados consulares y el personal de servicio de una oficina consular de una Parte, estarán sujetos a las disposiciones del artículo 6. Sin embargo, podrán optar por supeditarse a la legislación de la Parte que los contrata, siempre que sean nacionales de la misma. La opción deberá ejercerse dentro de los seis meses, contados desde la entrada en vigencia de este Convenio o desde la fecha de inicio del contrato de trabajo en el territorio de la otra Parte.
 - c) Las disposiciones de la letra a) de este artículo se aplicarán, por ende, a los funcionarios públicos y a las personas consideradas como tales.

Artikel 8

Undantag till artiklarna 6 och 7

På begäran av en arbetsgivare och en arbetstagare kan de behöriga myndigheterna eller de organ de befullmäktigat avtala om undantag från bestämmelserna i artiklarna 6 och 7 till förmån för vissa personer eller grupper av personer.

Artikel 9

Tillämpning av artiklarna 7—8 på familjemedlemmar

Vid tillämpning av artikel 7 stycke 1 och stycke 3 punkt a och c samt artikel 8 omfattas medföljande familjemedlemmar som bor i samma hushåll som arbetstagaren, men inte själva arbetar, av samma fördragsslutande parts lagstiftning som arbetstagaren.

Artikel 10

Försäkringspremier

Försäkringspremier som gäller en arbetstagare eller en företagare betalas enligt den fördragsslutande parts lagstiftning som han eller hon enligt denna överenskommelse omfattas av. De försäkringspremier som ansluter sig till arbetet och de inkomster som erhållits därav betalas inte enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

DEL III

Särskilda bestämmelser som gäller olika grupper av förmånstagare

Artikel 11

Pensionstagares sjukvårdsförmåner

Om en person får pension i enlighet med

ARTICULO 8

EXCEPCIONES A LOS ARTICULOS 6 Y 7

A petición del trabajador y del empleador, las Autoridades Competentes o las Instituciones autorizadas por éstas, podrán convenir excepciones a las disposiciones contenidas en los artículos 6 y 7 en beneficio de determinadas personas o categorías de personas.

ARTICULO 9

APLICACIÓN DE LOS ARTICULOS 7 Y 8 A LOS MIEMBROS DE FAMILIA

Para la aplicación de las disposiciones del artículo 7, párrafos 1, 3.a) y 3.c) y del artículo 8, los miembros de familia que acompañen a un trabajador y que vivan con él en la misma casa, que no tengan una ocupación, estarán sujetos a la legislación de la misma Parte que el trabajador.

ARTICULO 10

COTIZACIONES PREVISIONALES

Las cotizaciones previsionales de un trabajador dependiente o independiente serán pagadas de acuerdo con la legislación de la Parte a la cual esté sujeto conforme a este Convenio. Las cotizaciones previsionales relacionadas con ese trabajo y los ingresos que se perciban por ése no serán pagados en virtud de la legislación de la otra Parte.

TITULO III

DISPOSICIONES ESPECIALES CONCERNIENTES A LAS DIVERSAS CATEGORIAS DE BENEFICIOS

ARTICULO 11

PRESTACIONES DE SALUD PARA PENSIONADOS

La persona que esté percibiendo una pen-

den ena partens lagstiftning medan han eller hon bor på den andra fördragsslutande partens territorium, har personen rätt till sjukvårdsförmåner på lika villkor som de som får pension i enlighet med lagstiftningen i det land där han eller hon är bosatt.

Artikel 12

Särskilda bestämmelser om folkpensionssystemet i Finland

1. Utan hinder av artiklarna 4 och 5 fastställs enligt bestämmelserna i denna artikel en på en fördragsslutande parts territorium bosatt persons rätt till pension enligt folkpensionslagen och familjepensionslagen samt utbetalningen av pensionerna.

2. En fördragsslutande parts medborgare som är bosatt på någondera fördragsslutande partens territorium har rätt till

a) ålderspension, om han eller hon efter att ha fyllt 16 år har bott minst tre år utan avbrott i Finland,

b) efterlevandepension, om den efterlevande och den avlidna sedan de fyllt 16 år bott minst tre år utan avbrott i Finland och om den avlidna var medborgare i någondera fördragsslutande parten och bodde på någondera fördragsslutande partens territorium vid sin död,

c) barnpension, om den avlidna var medborgare i någondera fördragsslutande parten och sedan han eller hon fyllt 16 år bott minst tre år utan avbrott i Finland och bodde på någondera fördragsslutande partens territorium vid sin död.

3. Beloppen av de pensioner som betalas med stöd av stycke 2 punkt a och b ställs i relation till det antal år som personen i fråga varit bosatt i Finland.

sion conforme a la legislación de una Parte mientras reside en el territorio de la otra Parte, tendrá derecho a recibir atención de salud, conforme a la legislación de esta última Parte, en las mismas condiciones que se apliquen a las personas que perciban una pensión en virtud de la legislación de la Parte en cuyo territorio reside.

ARTICULO 12

DISPOSICIONES ESPECIALES APLICABLES AL PLAN NACIONAL DE PENSIONES DE FINLANDIA

1. No obstante lo dispuesto en los artículos 4 y 5, el derecho y el pago de los beneficios en virtud de la legislación relativa a pensiones nacionales y pensiones de sobrevivencia general, se determinarán conforme a este artículo.

2. Un nacional de una Parte que resida en el territorio de una Parte tendrá derecho a percibir:

a) una pensión de vejez, si hubiera residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad;

b) una pensión de viudez, si la viuda o el viudo y la persona fallecida hubieren residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad y la persona fallecida hubiere sido nacional de una Parte y residido en el territorio de una Parte en la fecha del deceso;

c) una pensión de orfandad, si la persona fallecida hubiere sido nacional de una Parte, residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad y hubiere residido en el territorio de una Parte en la fecha del deceso.

3. El monto de las pensiones que deba pagarse en virtud del párrafo 2, letras a) y b) deberá ser proporcional al número de años de residencia en Finlandia.

Artikel 13

Särskilda bestämmelser om arbetspensionssystemet i Finland

1. Om rätten till pension förutsätter att försäkringsperioderna fullgörs, likställs med dessa perioder vid behov de försäkringsperioder som enligt chilensk lagstiftning fullgjorts på grundval av eget arbete, om personen i fråga året för pensionsutfallet och under de tio kalenderår som omedelbart föregått detta i minst tolv kalendermånader utfört arbete som omfattas av den finska arbetspensionslagstiftningen.

2. Om en person inte uppfyller kravet på fem års boende enligt det finska arbetspensionssystemet, som gäller rätt till pension på basis av återstående tid, likställs de försäkringsperioder som han fullgjort på grundval av eget arbete i Chile med boendetider i Finland, om de inte sammanfaller.

Artikel 14

Sammanräkning av försäkringsperioder så att de berättigar till förmåner i Chile

När det enligt chilensk lagstiftning förutsätts att vissa försäkringsperioder skall ha fullgjorts innan en person kan erhålla, bibehålla eller återfå rätten till en invalid- eller åldersförmån eller en förmån som beviljas efterlevande, utökas vid behov de perioder som fullgjorts enligt chilensk lagstiftning med de perioder som fullgjorts enligt finsk lagstiftning, om de inte sammanfaller.

Artikel 15

Tillämpning av chilensk lagstiftning

1. Varje medlem av en pensionkassa i Chile finansierar sin pension med medel som inflyter på hans eller hennes eget individuella pensionskonto. Om dessa medel inte räcker till för att finansiera pensionen till ett belopp som motsvarar den av staten garanterade

ARTICULO 13

DISPOSICIONES ESPECIALES APLICABLES AL PLAN DE PENSIONES DE TRABAJO DE FINLANDIA

1. Si para tener derecho a percibir una pensión se requiere completar períodos de seguro, los períodos cumplidos en Chile sobre la base de su propio trabajo deberán contabilizarse en la medida necesaria, siempre que la persona haya estado afiliada al Plan de Pensiones de Trabajo de Finlandia a lo menos 12 meses calendario durante un período comprendido entre el año en que se produjo la contingencia y los diez años calendario que le preceden.

2. Si la persona no cumpliere con el requisito de cinco años de residencia, estipulado en el Plan de Pensiones de Trabajo de Finlandia para tener derecho a percibir una pensión en el futuro, se deberán contabilizar los períodos de seguro cumplidos en Chile sobre la base de su propio trabajo, siempre que dichos períodos no se superpongan.

ARTICULO 14

TOTALIZACION DE PERIODOS DE SEGURO PARA TENER DERECHO A BENEFICIOS EN CHILE

Cuando la legislación de Chile exija cumplir determinados períodos de seguro para adquirir, mantener o recuperar el derecho a los beneficios de pensiones de vejez, invalidez o sobrevivencia, los períodos cumplidos conforme a la legislación de Finlandia deberán sumarse, cuando sea necesario, a los períodos cumplidos bajo la legislación de Chile, siempre que éstos no se superpongan.

ARTICULO 15

APLICACION DE LA LEGISLACION DE CHILE

1. Un afiliado a una Administradora de Fondos de Pensiones financiará su pensión en Chile con el saldo acumulado en su cuenta de capitalización individual. Cuando éste fuere insuficiente para financiar pensiones de un monto al menos igual al de la pensión

de minimipensionen, har personen i enlighet med artikel 14 rätt att räkna samman de perioder som beaktas för att få rätt till minimibeloppet av ålders- eller invalidpension. De som får familjepension har samma rätt.

2. När det avgörs om en person uppfyller de i chilensk lagstiftning föreskrivna villkoren för erhållande av förtida ålderspension enligt det nya pensionssystemet, betraktas en person som får pension enligt finsk lagstiftning som en pensionstagare som omfattas av det i stycke 4 avsedda pensionssystemet.

3. Arbetstagare som omfattas av Chiles nya pensionssystem kan under den tid de är bosatta i Finland frivilligt betala försäkringspremier inom ramen för nämnda system på samma sätt som om de var självständiga yrkesutövare, utan att detta påverkar deras skyldighet att vara försäkrade och betala försäkringspremier i Finland. En försäkrad som vill utnyttja denna möjlighet är inte skyldig att betala försäkringspremier som är avsedda att finansiera sjukvårdsförmåner i Chile.

4. En person som omfattas av det pensionssystem som administreras av Socialskyddsinstitutet i Chile (Instituto de Normalización Previsional) har också rätt att tillgodoräkna sig perioderna i enlighet med artikel 14 för att vara berättigad till de pensionsförmåner enligt lag som skall tillämpas på honom eller henne.

5. I de fall som avses i stycke 1 och 4 fastställer den behöriga myndigheten förmånsbeloppet på samma sätt som om alla försäkringsperioder skulle ha fullgjorts på basis av landets egen lagstiftning; till betalning av en förmån räknas erläggandet av återstående tid endast i fråga om sådana perioder som fullgjorts på basis av den egna lagstiftningen samt i förhållande till det totala antalet försäkringsperioder som beaktas av de båda staterna. Om det totala antalet försäkringsperioder som beaktats av bägge fördragsslutande parter överskrider den i chilensk lagstiftning fastställda period som berättigar till full pension, skall de resterande åren inte beaktas vid uträknanget.

6. En person som får pension enligt finsk lagstiftning betraktas i fråga om pensionsrätten som en person som omfattas av det

mínima garantizada por el Estado, el afiliado tendrá derecho a la totalización de períodos computables de acuerdo al artículo 14 para acceder al beneficio de pensión mínima de vejez o invalidez. Igual derecho tendrán los beneficiarios de pensión de sobrevivencia.

2. Para los efectos de determinar el cumplimiento de los requisitos que exigen las disposiciones legales chilenas para pensionarse anticipadamente en el Nuevo Sistema de Pensiones, se considerarán como pensionados de los regímenes previsionales indicados en el párrafo cuarto, los afiliados que hayan obtenido pensión conforme a la legislación de Finlandia.

3. El trabajador que se encuentre afiliado al Nuevo Sistema de Pensiones en Chile, podrá enterar voluntariamente en dicho Sistema cotizaciones previsionales en calidad de trabajador independiente durante el tiempo que resida en Finlandia, sin perjuicio de cumplir además, con la legislación de Finlandia relativa a la obligación de cotizar. El trabajador que opte por hacer uso de este beneficio quedará exento de la obligación de enterar la cotización destinada al financiamiento de las prestaciones de salud en Chile.

4. Los imponentes de los regímenes de pensión administrados por el Instituto de Normalización Previsional, también tendrán derecho al cómputo de períodos en los términos del artículo 14 para acceder a los beneficios de pensión establecidos en las disposiciones legales que les sean aplicables.

5. En las situaciones contempladas en los párrafos 1 y 4 anteriores, la Institución Competente determinará el valor de la prestación como si todos los períodos de seguro hubieren sido cumplidos conforme a su propia legislación y, para efectos del pago del beneficio, calculará la parte de su cargo como la proporción existente entre los períodos de seguro cumplidos exclusivamente bajo esa legislación y el total de períodos de seguro computables en ambos Estados. Cuando la suma de períodos de seguro computables en ambas Partes exceda el período establecido por la legislación chilena para tener derecho a una pensión completa, los años en exceso se desecharán para efectos de este cálculo.

6. Se considerará que una persona que perciba pensión conforme a la legislación de Finlandia es imponente activo respecto de

system för social trygghet som administreras av socialskyddsinstitutet (Instituto de Normalización Previsional).

los regímenes administrados por el Instituto de Normalización Previsional, para los efectos de tener derecho a una pensión.

DEL IV

Särskilda bestämmelser

Artikel 16

Verkställighetsavtal och informationsutbyte

De behöriga myndigheterna

a) avtalar om förfarandet vid verkställigheten av denna överenskommelse genom ett verkställighetsavtal,

b) utbyter information om de åtgärder gällande tillämpningen som de vidtagit,

c) utbyter information om ändringar i lagstiftningen som kan påverka tillämpningen av överenskommelsen och

d) utser kontaktorgan för att underlätta tillämpningen av denna överenskommelse och göra den snabbare.

Artikel 17

Administrativt bistånd

De behöriga myndigheterna och inrättningarna i bägge fördragsslutande parter skall när de verkställer denna överenskommelse bistå varandra på samma sätt som om de tillämpade sin egen lagstiftning. Detta administrativa bistånd är avgiftsfritt, om inte de behöriga myndigheterna avtalar om något annat beträffande ersättandet av vissa kostnader.

Artikel 18

Läkarundersökningar

1. Den ena fördragsslutande partens kontaktorgan tillställer vid behov den andra fördragsslutande partens kontaktorgan sådana medicinska uppgifter och dokument som den innehar beträffande en sökandes eller för-

TITULO IV

DISPOSICIONES VARIAS

ARTICULO 16

ACUERDO ADMINISTRATIVO E INTERCAMBIO DE INFORMACION

Las Autoridades Competentes deberán:

a) Convenir en el procedimiento para implementar este Convenio mediante un Acuerdo Administrativo;

b) Intercambiar información relativa a las medidas que se adopten para aplicar este Convenio;

c) Intercambiar información relativa a todos los cambios en sus respectivas legislaciones que pudieren afectar la aplicación de este Convenio; y

d) Designar Organismos de Enlace para facilitar y acelerar la implementación de este Convenio.

ARTICULO 17

ASISTENCIA ADMINISTRATIVA

Las Autoridades e Instituciones Competentes de las Partes se asistirán mutuamente en la implementación de este Convenio, como si estuvieran aplicando sus propias leyes. La asistencia administrativa será gratuita, a menos que las Autoridades Competentes convengan en el reembolso de determinados gastos.

ARTICULO 18

EXAMENES MEDICOS

1. Previa solicitud, el Organismo de Enlace de una Parte deberá proporcionar al Organismo de Enlace de la otra Parte aquella información y documentación médica de que disponga respecto de la invalidez de un soli-

månstagares arbetsoförmåga.

2. Om den ena fördragsslutande partens behöriga inrättning förutsätter att det görs en ytterligare läkarundersökning i fråga om en sökande eller förmånstagare som är bosatt på den andra fördragsslutande partens territorium, skall den senare fördragsslutande partens kontaktorgan sköta arrangemangen med tanke på undersökningen i enlighet med sådana regler som iakttas av den inrättning som utför undersökningen och på bekostnad av den inrättning som begärt undersökningen. Om en undersökning begärts av en chilensk inrättning, skall de kostnader som föranletts i Finland betalas i lika delar av sökanden eller förmånstagaren och den behöriga inrättningen i Chile. Om det är fråga om sökande av ändring i ett i Chile fattat beslut om arbetsoförmåga, skall kostnaderna för eventuella nya undersökningar bäras på ovan angivet sätt, om inte ändring har sökts av den behöriga myndigheten eller ett försäkringsbolag i Chile, i vilket fall kostnaderna skall bäras av den som sökt ändring.

3. Från fall till fall ersätts de kostnader som föranleds av tillämpningen av bestämmelserna i stycke 2 i denna artikel antingen av den ena fördragsslutande partens kontaktorgan eller behöriga myndighet efter det att organet eller myndigheten i fråga har fått en detaljerad kostnadsspecifikation.

Artikel 19

Datasekretess

När vid tillämpningen av denna överenskommelse den ena fördragsslutande parten lämnar uppgifter om enskilda till den andra fördragsslutande parten, är alla uppgifter konfidentiella och de används endast vid avgörande av rätt till i överenskommelsen avsedda och i begäran om uppgifter nämnda eller därtill anslutna förmåner.

Artikel 20

Befrielse från skatter och avgifter

1. Om det i den ena fördragsslutande partens lagstiftning föreskrivs om befrielse från skatter, stämpelskatter, rättegångs- eller registreringsavgifter eller nedsättning av dessa i

citante o beneficiario.

2. Cuando la Institución Competente de una Parte exija que un solicitante o beneficiario que resida en el territorio de la otra Parte sea sometido a un examen médico adicional, dicho examen será ordenado por un Organismo de Enlace de esta última Parte en conformidad con las normas de la institución que haga las gestiones al respecto y será efectuado a expensas de la institución que solicite el examen. En el caso que el examen sea solicitado por la institución chilena, los gastos en que se incurra en Finlandia serán pagados por partes iguales por el solicitante o beneficiario y la Institución Competente de Chile. Cuando se reclame del dictamen de invalidez emitido en Chile, los costos de los nuevos exámenes que pudieren exigirse serán financiados según lo indicado precedentemente, salvo que la reclamación la hubiere efectuado una Institución Competente chilena o una compañía de seguros, en cuyo caso tales gastos serán financiados por el reclamante.

3. El Organismo de Enlace o Institución Competente de una Parte, según proceda, deberá reembolsar los montos totales adeudados, derivados de la aplicación de las disposiciones del párrafo 2 de este Artículo, una vez que reciba un estado de los gastos en los que hubiere incurrido.

ARTICULO 19

PROTECCION DE INFORMACION

Cualquier información relacionada con particulares que una Parte envíe a la Otra, deberá ser confidencial y usada exclusivamente para determinar el derecho a los beneficios conforme a este Convenio, que se especifiquen en la solicitud de información, o relativa a ellos.

ARTICULO 20

EXENCION DE IMPUESTOS Y CARGOS

1. Cuando la legislación de una Parte disponga que cualquier solicitud o documento está, total o parcialmente, exenta de impuestos, derechos de timbre, costas por trámites

fråga om ansökningar och handlingar skall befränsen, när det gäller tillämpningen av denna fördragsslutande parts lagstiftning, utsträckas att gälla även ansökningar och handlingar som lämnas enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning eller enligt denna överenskommelse.

2. Handlingar och intyg som kommer i fråga vid tillämpningen av denna överenskommelse behöver inte bestyrkas av diplomatisk eller konsulär myndighet.

Artikel 21

Inlämnande av ansökningar

1. En ansökan, anmälan eller besvärsskrift som inlämnats till den ena fördragsslutande partens behöriga inrättning anses vara samtidigt inlämnad till även den andra fördragsslutande partens behöriga inrättning.

2. En ansökan om förmån som betalas med stöd av den ena fördragsslutande partens lagstiftning betraktas som en ansökan om motsvarande förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning då personen i fråga inom sex månader från inlämnandet av ansökningsblanketten enligt den förstnämnda fördragsslutande partens lagstiftning lämnar in en ansökan om motsvarande förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning.

3. Vid beräkning av höjning av pension eller annan förmån för dröjsmålstid enligt finsk lagstiftning anses ansökan vid tillämpningen av lagstiftningen angående dröjsmålshöjning ha blivit inlämnad när den jämte nödvändiga bilagor har anlänt till den behöriga finska inrättningen.

Artikel 22

Återkrav

1. Om den ena fördragsslutande partens inrättning har betalat mer i förmån till en förmånstagare än vad denna har rätt till, kan inrättningen enligt villkoren och begränsningarna i sin lagstiftning begära att den

judiciala o derechos de registro, en lo que a la aplicación de la legislación de esa Parte se refiere, la exención se aplicará también a las solicitudes y documentos que sean presentados conforme a la legislación de la otra Parte, o a este Convenio.

2. Los documentos y certificados que sean presentados para los fines de este Convenio no requerirán la legalización de las autoridades diplomáticas o consulares.

ARTICULO 21

PRESENTACION DE SOLICITUDES

1. Se considerará que las solicitudes, notificaciones y apelaciones presentadas a la Institución Competente de una Parte han sido presentadas a la Institución Competente de la otra Parte en la misma fecha.

2. Se considerará que una solicitud de beneficios que deba pagarse en virtud de la legislación de una Parte, es una solicitud del beneficio correspondiente, pagadero conforme a la legislación de la otra Parte, siempre que la persona interesada, dentro de 6 meses de haber presentado un formulario de solicitud conforme a la legislación de la primera Parte, presente una solicitud de la prestación correspondiente, conforme a la legislación de la última Parte.

3. Cuando, en virtud de la legislación de Finlandia, deba pagarse un monto adicional a raíz de la demora en la tramitación de una solicitud de pensión u otra prestación, para los fines de aplicar las disposiciones de la legislación relativa a dicho monto, se considerará que la solicitud ha sido presentada en la fecha en que esa solicitud, junto con todos los documentos anexos necesarios, haya sido recibida por la Institución Competente de Finlandia.

ARTICULO 22

SOLICITUDES DE DECOLUCION

1. Si la institución de una Parte hubiere pagado a un beneficiario una suma que exceda de la cantidad estipulada para el derecho de ese beneficiario, la institución podrá, dentro del marco y términos de la le-

andra fördragsslutande partens inrättning skall innehålla överbetalningen från det belopp som inrättningen betalar till förmånstagaren. Den innehållning som inrättningen verkställer skall ske med iakttagande av den lagstiftning och de villkor som inrättningen tillämpar på samma sätt som om det var fråga om återkrav av ett överbetalt belopp. Inrättningen överför det innehållna beloppet till den inrättning som framställt anspråket.

2. Om den ena fördragsslutande partens inrättning har betalat förskott för den tid som förmånstagaren har rätt till motsvarande förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, kan denna inrättning begära att den andra fördragsslutande partens inrättning innehåller ett belopp som motsvarar förskottet från det belopp som inrättningen betalar till förmånstagaren för samma tid. Den innehållning som inrättningen verkställer skall ske med iakttagande av de lagar och villkor som inrättningen tillämpar och det innehållna beloppet överförs till den inrättning som framställt anspråket.

3. Om en person har fått en socialvårdsförmån på den ena fördragsslutande partens territorium för den tid han har rätt till förmåner enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, kan den inrättning som gett socialvård, om denna har rätt att återkräva betalningar, begära att den andra fördragsslutande partens inrättning innehåller ett belopp som motsvarar socialvårdsförmånen från det belopp som betalats till personen i fråga. Den innehållning som inrättningen verkställer skall ske med iakttagande av de lagar och villkor som inrättningen tillämpar och det innehållna beloppet överförs till den inrättning som framställt anspråket.

Artikel 23

Språk som används vid tillämpningen

De fördragsslutande parternas behöriga myndigheter, inrättningar eller kontaktorgan kan när de tillämpar denna överenskommelse använda de fördragsslutande parternas officiella språk eller, på det sätt som definieras i verkställighetsavtalet, engelska.

gislación aplicable, solicitar a la institución de la otra Parte que retenga una cantidad, equivalente a la suma pagada en exceso, de cualquier suma que deba pagar esta última institución al beneficiario. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable como si se tratara de la recuperación de una suma pagada en exceso por esa misma institución. La institución deberá remitir la suma que haya retenido a la institución solicitante.

2. Si la institución de una Parte hubiere efectuado pagos anticipados, durante un período en el cual el beneficiario tenía derecho a recibir beneficios conforme a la legislación de la otra Parte, dicha institución podrá solicitar a la institución de esa otra Parte que retenga una suma equivalente a ese anticipo, de los beneficios que esa institución deba pagar al beneficiario, durante el mismo período. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable, y la suma retenida deberá enviarse a la institución solicitante.

3. Si de hubiere pagado asistencia social en el territorio de una Parte a un beneficiario que durante ese mismo período tenga derecho a beneficios conforme a la legislación de la otra Parte, la institución que hubiere prestado la asistencia social podrá, si tuviere derecho a solicitar recuperación de pagos, solicitar a la institución de la otra Parte que retenga una suma equivalente a los costos de asistencia social, durante el mismo período pagado a esa persona. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable, y la suma retenida deberá enviarse a la institución solicitante.

ARTICULO 23

IDIOMAS USADOS EN LA APLICACION DE ESTE CONVENIO

Las Autoridades Competentes, Instituciones y Organismos de Enlace de las Partes podrán, en la aplicación de este Convenio, usar los idiomas oficiales de las Partes o el idioma inglés, según se especifique en el Acuerdo Administrativo.

Artikel 24

Valuta och betalningssätt

1. Förmåner enligt denna överenskommelse kan betalas i den fördragsslutande parts valuta vars behöriga inrättning erlägger betalningen.

2. Om någondera av de fördragsslutande parterna inför begränsningar i fråga om valutaväxling eller export, skall regeringarna i de båda fördragsslutande parterna omedelbart vidta behövliga åtgärder för att säkerställa överföringen av sådana penningbelopp som betalas med stöd av denna överenskommelse.

3. Om en person som arbetar på den ena fördragsslutande partens territorium medges en förmån enligt den andra fördragsslutande partens lagstiftning, skall förmånen betalas på det sätt som den senare nämnda fördragsslutande partens behöriga inrättning anser ändamålsenligt.

Artikel 25

Bilagande av tvister

1. Tvister som uppstår mellan de fördragsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse skall avgöras genom förhandlingar mellan parternas behöriga myndigheter.

2. Om de fördragsslutande parterna inte kan nå en överenskommelse på det sätt som nämns i stycke 1, kan den ena fördragsslutande parten hänskjuta tvisten till en skiljedomstol, vars sammansättning och procedurregler de fördragsslutande parterna avtalar om sinsemellan. Skiljedomarna är slutliga och bindande för parterna.

ARTICULO 24

MONEDA Y FORMA DE PAGO

1. El pago de cualquier beneficio en conformidad con este Convenio podrá efectuarse en la moneda de la Parte cuya Institución Competente realice el pago.

2. Si cualquiera de las Partes introdujere disposiciones para restringir el intercambio o exportación de monedas, los Gobiernos de ambas Partes adoptarán de inmediato las medidas que sean necesarias para asegurar la transferencia de las sumas que deban pagarse conforme a este Convenio.

3. Cuando una persona, en el territorio de una Parte, esté percibiendo un beneficio conforme a la legislación de la otra Parte, éste deberá pagarse en cualquier forma que la Institución Competente de la última Parte considere adecuado.

ARTICULO 25

REGULACION DE CONTROVERSIAS

1. Cualquier controversia que surja entre las Partes con respecto a la interpretación o aplicación de este Convenio deberá ser resuelta mediante negociaciones entre las Autoridades Competentes.

2. Si no se llegare a ningún acuerdo conforme al párrafo 1, cualquiera de las Partes podrá someter la controversia a un Tribunal Arbitral, cuya composición y procedimiento serán acordados por las Partes. Las resoluciones del Tribunal Arbitral serán obligatorias y definitivas.

DEL V

Övergångs- och slutbestämmelser

Artikel 26

Tillämpning av överenskommelsen på tiden före ikraftträdandet

1. Denna överenskommelse ger inte rätt till förmån för tiden före ikraftträdandet.

2. Försäkringsperioder som har fullgjorts innan överenskommelsen trädde i kraft beaktas vid fastställandet av rätt till förmåner enligt denna överenskommelse.

3. Överenskommelsen kan tillämpas även på pensionsfall som inträffat före ikraftträdandet.

4. Förmåner som beviljats innan överenskommelsen träder i kraft kan på ansökan av förmånstagaren justeras så att de motsvarar bestämmelserna i denna överenskommelse. En sådan justering får inte leda till en minskning av beviljade förmånsbelopp.

Artikel 27

Överenskommelsens giltighet och uppsägning

1. Denna överenskommelse gäller tills vidare.

2. Vardera fördragsslutande parten kan när som helst säga upp överenskommelsen. Om överenskommelsen sägs upp, upphör den att gälla efter sex månader från det uppsägningen har meddelats den andra fördragsslutande parten på diplomatisk väg.

3. Om denna överenskommelse upphör att gälla, fortsätter de rättigheter som erhållits på grundval av överenskommelsen att gälla.

TITULO V

DISPOSICIONES TRANSITORIAS Y FINALES

ARTICULO 26

APLICACION DE ESTE CONVENIO RESPECTO DE PERIODOS ANTERIORES A SU ENTRADA EN VIGENCIA

1. El presente Convenio no conferirá ningún derecho a percibir el pago de un beneficio durante cualquier período anterior a su entrada en vigencia.

2. Para determinar el derecho a beneficios conforme a este Convenio, se considerarán los períodos de seguro cumplidos con anterioridad a su entrada en vigencia.

3. Este Convenio podrá aplicarse incluso a las contingencias acaecidas con anterioridad a su entrada en vigencia.

4. Previa solicitud del beneficiario, los beneficios otorgados con anterioridad a la entrada en vigencia de este Convenio podrán revisarse en conformidad con las disposiciones de éste. Dicha revisión no podrá significar ninguna disminución del monto del beneficio.

ARTICULO 27

VIGENCIA Y DENUNCIA DEL CONVENIO

1. Este Convenio tendrá vigencia por tiempo indefinido.

2. Cualquiera de las Partes podrá denunciar en cualquier fecha el presente Convenio. Dicha denuncia producirá sus efectos después de seis meses contados desde la fecha de la notificación a la otra Parte a través de la vía diplomática.

3. Si el presente Convenio termina, se mantendrá el derecho a los beneficios adquiridos en conformidad con éste.

Artikel 28

Ikraftträdande

Denna överenskommelse träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter den månad då de fördragsslutande parterna har mottagit den senare av parternas underrättelser till varandra om att samtliga konstitutionella och rättsliga villkor som krävs för att denna överenskommelse skall träda i kraft har uppfyllts.

Till bekräftelse härav har undertecknade, behörigen därtill befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse.

Upprättad i Santiago den 7 mars 1997 i två exemplar på finska, spanska och engelska, vilka alla texter har samma giltighet.

För Republiken Finlands regering

Ole Norrback
Europaminister, minister för utrikeshandel

För Republiken Chiles
regering

Jorge Arrate Mac Niven
Arbets- och socialminister

ARTICULO 28

ENTRADA EN VIGENCIA

El presente Convenio entrará en vigencia el primer día del tercer mes siguiente a aquél en que se haya recibido la última notificación de las Partes de que se han cumplido todos los requisitos constitucionales y legales necesarios para dicha vigencia.

EN TESTIMONIO DE LO CUAL, los infrascritos, debidamente autorizados para ello han firmado el presente Convenio.

HECHO en duplicado en Santiago, el día 7. de marzo de 1997, en idiomas finés, español e inglés, siendo todos los textos igualmente auténticos.

**POR EL GOBIERNO DE LA
REPUBLICA DE FINLANDIA**

Ole Norrback
Ministro de Asuntos Europeos y de
Comercio Exterior

**POR EL GOBIERNO DE LA
REPUBLICA DE CHILE**

Jorge Arrate Mac Niven
Ministro del Trabajo y Previsión Social